2024/915

26.3.2024

KOMISJONI SOOVITUS (EL) 2024/915,

19. märts 2024,

meetmete kohta, mille abil võidelda võltsimisega ja parandada intellektuaalomandi õiguskaitse tagamist

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

(1) Tõhus intellektuaalomandi õiguste süsteem on tugeva tööstusstrateegia alus. Intellektuaalomandiõigustemahukal tööstusel on oluline roll vastupidavama, rohelise ja konkurentsivõimelise majanduse toetamisel ELis, sest selle arvele langeb 47 % SKPst ja pea 40 % kogutööhõivest. Euroopa loomemajandus ja innovatiivne tööstus on keskkonnahoidliku tehnoloogia ja kestlike toodete valdkonnas esirinnas. Euroopas on registreeritud oluline osa kogu maailma keskkonnahoidlikest patentidest ja Euroopa novaatoritel on tugevad intellektuaalomandi portfellid sellistes valdkondades nagu kliimamuutustega kohanemine, süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine ning jäätmekäitlus ([1]). Samal ajal on ELis viimasel kümnendil märkimisväärselt suurenenud roheliste kaubamärkide registreerimine ([2]). Intellektuaalomandi õiguste õiglane kaitse soodustab majandustegevust, investeeringuid ning tööhõive ja tootlikkuse kasvu, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) jaoks ([3]).

(2) Intellektuaalomandiga kaitstud toodete suur turuväärtus on ligi meelitanud kuritegelikke võrgustikke ja see on toonud kaasa võltsitud kaupade ja piraatluse kasvu. Organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegias (2021–2025), ([4]) mille eesmärk on lõhkuda kuritegelikke võrgustikke ja nende ärimudeleid, peetakse võltsimist kuriteoks, mil on ulatuslik mõju. Selline kuritegevus vähendab nii intellektuaalomandi õiguste omajate (edaspidi „õiguste omajad“) tulusid kui kujutab endast ka märkimisväärset ohtu tarbijaohutusele, rahvatervisele ja keskkonnale. COVID-19 pandeemia ajal internetimüük kasvas ja olulistest toodetest oli puudus. Kõik see lõi uusi võimalusi võltsitud ja piraatkaupade imbumiseks turgudele. See on põhjustanud eluohtlikke vahejuhtumeid: näiteks oli automaatsetes kehavälistes defibrillaatorites kasutatud piraatpooljuhikomponente ([5]). Lisaks on imbunud eri sektoritesse võltslaagrid, seades ohtu näiteks energiasektori ja tuuleturbiinide sujuva toimimise. Seepärast on võltsimise ja piraatluse vastu võitlemiseks vaja jõulist poliitikat, et kasutada ära kõik võimalused, mida intellektuaalomandi õigused pakuvad innovatsiooni, konkurentsivõime ning keskkonnahoidlikuma ja jätkusuutlikuma kestlikuma majanduse toetamiseks.

(3) Intellektuaalomandi õiguste rikkumisi püütakse küll tõkestada, kuid sellest hoolimata on võltsitud kaubad ja piraatlus kasvav nähtus, millel on oluline majanduslik ja sotsiaalne mõju töökohtadele ja majanduskasvule ELis ([6]). Intellektuaalomandi õiguste rikkumine kujutab endast ohtu eri tööstusharudele ja eri liiki kaupadele, sealhulgas tavatarbijatele ja ettevõtjatevahelistele toodetele. Veelgi olulisem, selline tegevus võib olla tihedalt seotud kuritegeliku käitumisega ([7]). Intellektuaalomandivastase kuritegevusega seotud kuritegelikud võrgustikud imbuvad tarneahela igasse etappi ning kuritegusid on raske uurida, sest enamik ELis kaubeldavatest võltsitud kaupadest on pärit välisriikidest, mis muudab peamiste osalejate kindlakstegemise keerulisemaks. Seega õõnestab intellektuaalomandi õiguste rikkumine ELi ühtset turgu ning tarbekaupade keskkonna-, ohutus- ja eetikastandardeid puudutavaid ELi norme. Lisaks mõjutab see oluliselt Euroopa äriühinguid, eelkõige VKEsid, kelle ellujäämise võimalus on 34 % väiksem, kui nende intellektuaalomandi õigust rikutakse.

([1]) *Science, Research and Innovation Performance of the EU 2020* (2020. aasta aruanne ELi tulemuste kohta teaduse, teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas).
([2]) EUIPO (2021): *Green EU trade marks: Analysis of goods and services specifications, 1996-2021* (Rohelised ELi kaubamärgid: kaupade ja teenuste kirjelduste analüüs, 1996–2021).
([3]) EUIPO (2021): *Intellectual property rights and firm performance in the European Union* (Intellektuaalomandi õiguste ja ettevõtete tulemusnäitajad Euroopa Liidus).
([4]) COM(2021) 170 final.
([5]) OECD/EUIPO (2022): *Dangerous Fakes: Trade in counterfeit goods that pose health, safety and environmental risks* (Ohtlikud võltsingud: võltsitud kaupadega kauplemine, mis seab ohtu nii tervise, ohutuse kui ka keskkonna).
([6]) 2019. aastal imporditi Euroopa Liitu võltsitud ja piraattooteid 119 miljardi euro väärtuses, mis moodustab ELi impordist kuni 5,8 %. OECD/EUIPO (2021): *Global Trade in Fakes: A Worrying Threat* (Maailmakaubandus võltsingutega – murettekitav oht), OECD Publishing.
([7]) Europol/EUIPO (märts 2022), *Intellectual Property Crime Threat Assessment 2022* (Intellektuaalomandivastase kuritegevusega seotud ohtude hindamine).

(4) Komisjon võttis oma 2020. aasta intellektuaalomandi tegevuskavas ([8]) kohustuse parandada intellektuaalomandi õiguskaitse tagamist, võttes sel eesmärgil esmalt vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2065, ([9]) mis on oluline samm ebaseadusliku veebisisu vastu võitlemisel, ning kehtestades seejärel ELi võltsimisvastase meetmepaketi, mis võetakse vastu käesoleva soovitusega. Meetmepakett peaks soodustama ja hõlbustama õiguste omajate, vahendusteenuste osutajate ja pädevate asutuste vahelist tulemuslikku koostööd ning püüdma edendada head tava ning asjakohaste vahendite ja uute tehnoloogiate kasutamist. Euroopa Parlament ([10]) ja nõukogu ([11]) on väljendanud selle algatuse üle heameelt.

(5) Käesolev soovitus tugineb alates 2021. aastast toimunud ulatusliku konsultatsiooni tulemustele. Siia alla kuuluvad eelkõige 2021. ja 2022. aastal korraldatud sidusrühmade seminarid, 2022. aasta tagasisidekorje raames saadud vastused, ([12]) volinik Thierry Bretoni 2022. aasta juunis korraldatud kõrgetasemeline ümarlaud, eksperdirühmade kohtumised ja 2023. aasta juunis toimunud rahvusvahelise intellektuaalomandi õiguskaitse tippkohtumine. Ulatusliku konsultatsiooni käigus selgus, et oluline on suurendada koostööd ja teabevahetust kõigi asjaomaste sidusrühmade, eelkõige avaliku sektori asutuste, õiguste omajate ja vahendusteenuste osutajate vahel. Konsultatsiooni käigus tunnistati ka seda, et oluline on kujundada tulevane intellektuaalomandi õiguskaitse tagamise poliitika olemasolevate vahendite ja kehtivate ELi õigusaktide, eelkõige järgmiste alusel: i) määrus (EL) 2022/2065 (digiteenuste määrus); ii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2022/2555, ([13]) mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus; iii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/48/EÜ ([14]) intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta ja iv) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 608/2013, ([15]) mis käsitleb intellektuaalomandi õiguskaitse tagamist tollis, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 952/2013, ([16]) millega kehtestatakse liidu tolliseadustik.

(6) Direktiivi 2004/48/EÜ artikli 2 kohaselt kohaldatakse seda direktiivi kõigi intellektuaalomandi õiguste suhtes, mis on hõlmatud liidu õigusega ja/või asjaomase liikmesriigi riigisisese õigusega. Direktiivi eesmärk on tagada siseturul kõrge, võrdväärne ning ühetaoline kaitsetase ning see peegeldab vajadust ühtsete intellektuaalomandi õiguskaitse tavade järele. Järgides ühtset lähenemisviisi intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisele, hõlmab käesolev soovitus kõiki intellektuaalomandi õiguste rikkumisi, mis pannakse toime kommertseesmärgil ja otsese või kaudse varalise või ärilise kasu saamise eesmärgil. Käesoleva soovituse kohaldamisel käsitatakse kommertseesmärgil toimuva intellektuaalomandi õiguste rikkumisena võltsitud ja piraatkaupade ning võltsitud ja piraatsisu, kui rikkumine puudutab kaubamärki, geograafilist tähist, patenti, disainilahendust või autoriõigust. Sekkumata aspektidesse, mida on käsitletud soovituses (EL) 2023/1018 ([17]) spordi- ja muude ürituste otseülekannete internetipiraatluse vastase võitluse kohta, võib enamik käesoleva soovituse raames välja töötatud juhtpõhimõtteid, häid tavasid ja vahendeid olla asjakohased ka intellektuaalomandiga kaitstud veebisisuga seotud rikkumiste vastu võitlemisel järgmiste asjade puhul: näiteks veebivahendajate vabatahtlikud meetmed, pädevate riiklike asutuste vaheline tõhustatud koostöö ning teabe ja andmete jagamine.

([8]) COM(2020) 760.

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

([10]) Euroopa Parlament: raport „Intellektuaalomandi tegevuskava kohta ELi majanduse taastamise ja vastupidavuse toetamiseks“ (2021/2007(INI).

([11]) Nõukogu 10. novembri 2020. aasta järeldused 12750/20 ja 2021. aasta juuni järeldused 9932/21.

([12]) ELi võltsimisvastaseid meetmeid käsitlev tagasisidekorje (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12915-EU-toolbox-against-counterfeiting_et).

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (küberturvalisuse 2. direktiiv) (ELT L 333, 27.12.2022, lk 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT L 157, 30.4.2004, lk 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/48/oj).

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 608/2013, mis käsitleb intellektuaalomandi õiguskaitse tagamist tollis ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1383/2003 (ELT L 181, 29.6.2013, lk 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/608/oj).

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

([17]) Komisjoni 4. mai 2023. aasta soovitus (EL) 2023/1018 spordi- ja muude ürituste otseülekannete internetipiraatluse vastase võitluse kohta (ELT L 136, 24.5.2023, lk 83, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/1018/oj).

(7) Määrusega (EL) 2022/2065 on ette nähtud turvalist, prognoositavat ja usaldusväärset internetikeskkonda käsitlevad ühtlustatud normid. Sellega seoses osutatakse määruses (EL) 2022/2065 ebaseaduslikku tegevust puudutavale teabele, näiteks võltsitud toodete müügile kui näitele ebaseaduslikust sisust, ning kehtestatakse konkreetsed kohustused teatavatele internetipõhiste vahendusteenuste osutajate kategooriatele. Mõned neist kohustustest on võltsimise ja piraatlusega võitluse tugevdamise seisukohast väga olulised. Nii on see näiteks järgmiste kohustuste puhul: i) kontaktpunktide ja seaduslike esindajate määramine; ii) teenusetingimusi käsitlevad nõuded; iii) läbipaistvusaruannete esitamise kohustus; iv) teavitamise ja meetmete võtmise mehhanismid; v) kaebuste esitamine ja õiguskaitsevahendid; vi) usaldusväärse teavitaja mehhanism; vii) väärkasutuse vastased ja selle eest kaitsevad meetmed; viii) kauplejate tegevuse jälgitavust nõudvad meetmed – tuntud kohustusena „tunne oma äriklienti“, ja ix) riskide hindamise ja maandamise meetmed.

(8) Komisjon toetab võltsitud kaupade internetimüüki käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumi (edaspidi „võltsinguid käsitlev vastastikuse mõistmise memorandum“) ning internetireklaami ja intellektuaalomandi õigusi käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumi (edaspidi „reklaami käsitlev vastastikuse mõistmise memorandum“) rakendamist. Mõlemad on vabatahtlikud vahendid, mis on õiguste omajatele, veebiplatvormidele ja ettevõtjate ühendustele osalemiseks avatud. Nendes vastastikuse mõistmise memorandumites osalejad võtavad kohustuse, et järgivad neis memorandumites sätestatud põhimõtteid ja võtavad nendega ette nähtud meetmeid, mis hõlmab muu hulgas kahepoolset koostööd ja teabevahetust. Vastastikuse mõistmise memorandumid on osutunud edukateks sektorisisesteks algatusteks. Määruse (EL) 2022/2065 jõustumine annab aga võimaluse arutada vastastikuse mõistmise memorandumite tuleviku üle, et need täidaksid jätkuvalt oma eesmärki. Seepärast on vaja algatada vastastikuse mõistmise memorandumite ajakohastamise protsess ning julgustada kõiki allakirjutanuid ja teisi huvitatud isikuid selles protsessis aktiivselt osalema. Asjakohane on määruse (EL) 2022/2065 artikkel 45, milles on sätestatud võimalus koostada ELi tasandil vabatahtlikke tegevusjuhendeid, et aidata kaasa määruse (EL) 2022/2065 nõuetekohasele kohaldamisele. Artikliga 46 on ette nähtud ka internetireklaami tegevusjuhendid, mis aitavad tagada internetireklaami väärtusahelas osalejate jaoks suurema läbipaistvuse. Lisaks julgustatakse ka direktiivi 2004/48/EÜ artiklis 17 töötama intellektuaalomandi õiguskaitse tõhustamiseks välja tegevusjuhendid, mis oleksid täiendavad vahendid, mille abil reguleerivat raamistikku tugevdada.

(9) Õigused omajad on ainulaadses seisundis võltsitud või piraatkaubaga seotud intellektuaalomandi õiguste rikkumiste avastamiseks, tuvastamiseks ja neist teatamiseks. Sektorisisesele võltsimist käsitlevale vastastikuse mõistmise memorandumile allakirjutanud on aastate jooksul omandanud märkimisväärse pädevuse ja kogemused, kuna nad esitavad korrapäraselt teateid, mida tuleks vastastikuse mõistmise memorandumi põhimõtete kohaselt menetleda põhjendamatu viivituseta. Lisaks on vastastikuse mõistmise memorandumile allakirjutanud kohustunud võtma majanduslikult mõistlikke ja kättesaadavaid meetmeid, et teavitamine toimuks vastutustundlikult ja täpselt ning vajaliku täpsusega, et teha kindlaks võltsitud kaubad ning vältida põhjendamatuid, alusetuid ja kuritarvituslikke teateid. Seega võiksid õiguste omajad, kes on kirjutanud alla vastastikuse mõistmise memorandumile, kaaluda usaldusväärse teavitaja staatuse taotlemist, et neile laieneks määruse (EL) 2022/2065 artiklis 22 sätestatud erikord. Digiteenuste koordinaatorid peavad siinkohal hindama, kas taotleja täidab digiteenuste määruse artikli 22 lõikes 2 kehtestatud kriteeriume, eelkõige seda, kas i) tal on ebaseadusliku sisu avastamiseks, tuvastamiseks ja sellest teatamiseks vajalik oskusteave ja pädevus, ii) ta on kõigist digiplatvormide pakkujatest sõltumatu ja iii) tegutseb eesmärgiga esitada teated hoolsalt, täpselt ja objektiivselt. Komisjon võib määruse (EL) 2022/2065 artikli 22 alusel pärast digiteenuste nõukojaga konsulteerimist anda välja suunised usaldusväärse teavitaja mehhanismi kohaldamise kohta.

(10) Koostöö ja suurem teabevahetus on olulised ning seda tuleks kõigil tasanditel veelgi edendada kooskõlas liidu õiguse ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 16 sätestatud isikuandmete kaitse ja ettevõtlusvabadusega. Tuleks teha kindlaks hea tava ja soovitada seda kõigile osalejatele, sealhulgas e-kaubanduse kauplemiskohtadele, transpordi- ja logistikateenuse osutajatele, makseteenuste pakkujatele, sotsiaalmeediateenuse osutajatele, domeeninimede süsteemi teenuse osutajatele jne. Teiseks tuleks julgustada tihedamat koostööd ja teabevahetust. See puudutab kõiki pädevaid asutusi, sealhulgas turujärelevalveasutusi, kellel ei pruugi praegu olla pädevust tegeleda intellektuaalomandi õiguste rikkumistega, ning selliste sihtotstarbeliste vahendite kasutamise edendamist nagu intellektuaalomandi õiguskaitse portaal (edaspidi „IPEP“), turujärelevalve info- ja teavitussüsteem (edaspidi „ICSMS“) ning „Safety Gate“ ohtlikeks peetavate toodete kohta, mis võivad olla võltsitud.

(11) Transpordi- ja logistikateenuse osutajatel on kaupade müügil ja turustamisel keskne roll ning nad on olulised usaldusväärsete tarneahelate säilitamiseks. Samas võivad õigusrikkujad transpordi- ja logistikateenuseid kuritarvitada.

(12) Samamoodi on makseteenustega: kuigi need võivad olla õiguste omajate tegevuses kesksel kohal, võib neid kasutada ka intellektuaalomandi õiguste rikkumiste toetamiseks. Teatavatel juhtudel võib eri makseteenuste kasutamine võimaldada selliste tavade väljakujunemist, mis: i) muudavad rahaliste vahendite liikumise jälgimise keerulisemaks ning ii) raskendavad selle avastamist, kas makseteenuseid võidakse kasutada intellektuaalomandi õiguste rikkumiseks.

(13) Sotsiaalmeedia on aina populaarsem ja seetõttu töötatakse välja uusi strateegiaid, mille tulemusena võib veelgi süveneda sotsiaalmeedia ärakasutamine intellektuaalomandi õiguste rikkumiseks. See toob sotsiaalmeediateenuse osutajate, õiguste omajate ja pädevate asutuste jaoks kaasa uusi probleeme ning esile vajaduse ühiste jõupingutuste järele. Siinkohal võib hea tava edendamine peamiste vahendusteenuste osutajate seas aidata toetada intellektuaalomandi õiguste rikkumiste vastast sidusat poliitikat.

(14) Domeeninimed on veebikeskkonnas küll äärmiselt olulised, kuid ka neid saab kasutada intellektuaalomandi õigusi rikkumiste toetamiseks internetis. Nii on see juhul, kui intellektuaalomandi õiguste väärkasutamine on seotud domeeni enda nimega (st küberskvottimine või lähiskvotting) või kui domeeninimi suunab veebisaidile, mis toetab intellektuaalomandi õiguste rikkumist. Domeeninimede registreerimise andmed (WHOIS-andmed) on domeeninimede süsteemi turvalisuse, stabiilsuse ja vastupidavuse seisukohast äärmiselt olulised. Seetõttu on direktiivis (EL) 2022/2555 kehtestatud, et liikmesriigid peavad nõudma, et tippdomeeninimede registrid ja domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused koguksid ja säilitaksid täpseid ja täielikke domeeninimede registreerimise andmeid spetsiaalses andmebaasis, mis võimaldab domeeninimede omanikud kindlaks teha ja nendega ühendust võtta. Juurdepääs konkreetsetele domeeninimede registreerimise andmetele tuleb anda, kui õigustatud juurdepääsu taotleja esitab selleks seadusliku ja nõuetekohaselt põhjendatud taotluse. Vastus tuleks saata põhjendamatu viivituseta ja igal juhul 72 tunni jooksul alates juurdepääsutaotluste saamisest. Direktiivi (EL) 2022/2555 kohaselt käsitatakse õigustatud juurdepääsu taotlejana füüsilist või juriidilist isikut, kes esitab taotluse liidu või liikmesriigi õiguse alusel. Domeeninimede registreerimise andmete täpsusel ja täielikkusel võib olla keskne roll ka intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisel. Rikkumiste ja igasuguse asjakohase kahju eest saab vastutusele võtta ainult juhul, kui väidetava rikkuja isiku ja tema kontaktandmed võib avalikustada kooskõlas liidu õigusega ning eelkõige kooskõlas isikuandmete kaitse, eraelu puutumatuse põhiõiguse ja ettevõtlusõigusega. See ei piira kaitseõigusi, võttes arvesse konkreetse kohtuasja asjaolusid ning kostjale tekitatud kulude ja kahju katmiseks vajalikke tagatisi kooskõlas direktiivi 2004/48/EÜ artikli 9 lõikega 7.

(15) Intellektuaalomandi õiguste rikkumiste jälgimine internetiturul võib olla õiguste omajate jaoks kulukas ja ressursimahukas. Seepärast tuleks laiendada vabatahtlikku head tava, nagu tippdomeeni.eu praegune domeeninimede teabe- ja hoiatussüsteem, mida käitavad Euroopa internetidomeenide register (EURid) ja Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (EUIPO). Selle koostöö eesmärk on suurendada teadlikkust, et kaitsta ELi kaubamärkide omanike intellektuaalomandi õigusi ning anda usaldusväärset teavet.eu domeeninimede ja nende kättesaadavuse kohta.

(16) Avaliku ja erasektori ettevõtjate vaheline koostöö on intellektuaalomandi õiguste rikkumistega võitlemisel oluline. Üks esimesi takistusi koostöö sisse seadmisel on asjaolu, et puudub kindlaks määratud kontaktpunkt, kes tegeleks intellektuaalomandi õiguste ja nende rikkumisega seotud küsimustega liikmesriigis või piiriüleselt. Kontaktpunkti puudumine takistab intellektuaalomandi kiiret ja paindlikku õiguskaitse tagamist ning mõjutab sidusrühmade koostööd. Nagu on aga rõhutatud tagasisidekorje vastustes, on seda probleemi lihtne lahendada intellektuaalomandi õiguskaitse tagamiseks ühtse kontaktpunkti määramise teel.

(17) Koordineerimist ja teabevahetust saaks oluliselt parandada, kui asjaomased ettevõtjad ja pädevad asutused kasutaksid intellektuaalomandi õiguste rikkumistega võitlemiseks laialdasemalt olemasolevaid vahendeid, nagu ICSMS, Safety Gate ja IPEP. IPEPi on välja töötanud EUIPO ja see võimaldab turvalist suhtlust õiguste omajate ja pädevate asutuste vahel, näiteks tollimeetmete võtmise taotluste elektroonilise haldamisega seoses kaupadega, mille puhul kahtlustatakse intellektuaalomandi õiguste rikkumist. Mõned liikmesriigid on samal eesmärgil ka ise välja töötanud kauplejate portaali. Sellised vahendid lihtsustavad nii õiguste omajate kui ka tolliasutuste tööd, sest pakuvad õiguste omajatele intellektuaalomandi kaitsega seotud keskseid kontaktpunkte kõigis liikmesriikides. EUIPO on käivitanud IPEPi platvormi laiendamise ja teinud selle kättesaadavaks vahendajatele, alustades e-kaubanduse kauplemiskohtadest. See tähendab, et e-kaubanduse kauplemiskohtadel on nüüd võimalik intellektuaalomandi õigusi hõlpsasti kontrollida ja vajaduse korral asjaomaste õiguste omajatega ühendust võtta. Selleks et kasutada ära kõik selle vahendi võimalused, peavad õiguste omajad ja pädevad riiklikud asutused selle paremini omaks võtma.

(18) Paljud turujärelevalveasutused ei võta meetmeid, kui nad leiavad tõendeid väidetavate võltsitud või piraatkaupade kohta, näiteks ei i) esita nad tulemusi ICSMSis; ii) tee IPEPi kaudu koostööd õiguste omajate või pädevate asutustega või ei iii) saada ohtlike toodete kohta hoiatusi Safety Gate'i kaudu, mis on ELi kiirhoiatussüsteem toiduks mittekasutatavate ohtlike toodete, sealhulgas võltsingute kohta. Selle tagajärjel lastakse käest võimalus aidata võidelda intellektuaalomandi õiguste rikkumistega. Lisaks ei ole paljudel turujärelevalveasutustel intellektuaalomandi õiguskaitse tagamise volitusi, kuigi neil võib olla oluline roll võitlemisel võltsimisega ([18]). Võltsingud konfiskeeritakse sageli piiril, kuid neid saab avastada ka tarneahelas, nt kvaliteedikontrolli käigus. Seepärast peaksid liikmesriigid edendama turujärelevalveasutuste rolli võltsimise vastases võitluses. Turujärelevalve- või muude täitevasutuste suutlikkuse suurendamiseks võib liikmesriigi taotluse korral anda tehnilist tuge kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/240 ([19]), millega luuakse tehnilise toe instrument.

(19) EUIPO teeb liikmesriikides koostööd mitme osaleva riikliku intellektuaalomandiametiga, et koostada kogumik võtmetähtsusega riiklike intellektuaalomandi õiguskaitset käsitlevatest kohtuotsustest. Alates 2014. aastast on osalevad bürood koos Euroopa Ühenduse Sordiametiga kogunud süstemaatiliselt võtmetähtsusega õiguskaitset käsitlevaid kohtuotsuseid, mis on tehtud kättesaadavaks kohtulahendite andmebaasis eSearch. See kogumik sisaldab kõigi liikmesriikide võtmetähtsusega otsuseid igat liiki intellektuaalomandi õiguste kohta ning nii tsiviil- kui ka kriminaalasju. Kohtuotsus on võtmetähtsusega, kui see toob kohtupraktikas kaasa uue suundumuse või arengu. Kriminaalasju jälgitakse ka intellektuaalomandi valdkonna prokuröride Euroopa võrgustiku raames. Teadlikkuse suurendamine, intellektuaalomandiametite korrapärane panustamine ja selliste andmebaaside laialdasem kasutamine võiks oluliselt parandada intellektuaalomandi õiguskaitse tagamist.

(20) EUIPO ja ELi õiguskaitseasutuste vaheline jätkuv koostöö on oluline, et ühtlustada intellektuaalomandi õiguste rikkumiste vastased jõupingutused. See tähendab selliste koostööpingutuste toetamist nagu kuritegevusega seotud ohte käsitlev valdkondadevaheline Euroopa platvorm (EMPACT), mis on liikmesriikide juhitav koostööplatvorm, millega tehakse kindlaks ohud, mis tulenevad organiseeritud ja raskest rahvusvahelisest kuritegevusest, näiteks intellektuaalomandiga seotud kuritegevusest, prioriseeritakse sellised ohud ja tegeletakse nendega. Intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisega tegelev kogukond peaks selle valdkondadevahelise koostööplatvormi omaks võtma.

(21) Vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlused pakuvad kulutõhusamat, kiiremat ja tõhusamat alternatiivi traditsioonilistele kohtumenetlustele, eelkõige piiriülestes vaidlustes ja VKEde jaoks. Seepärast tuleks juurdepääsu vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlustele laiendada igat liiki intellektuaalomandi vaidlustele, sealhulgas domeeninimedega seotud vaidluste puhul.

(22) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega 2001/29/EÜ ([20]) ja 2004/48/EÜ antakse õiguste omajatele võimalus taotleda ettekirjutust vahendusteenuse osutaja suhtes, kelle teenuseid kolmas isik kasutab nende intellektuaalomandi õiguste rikkumiseks. Direktiiviga 2004/48/EÜ on ette nähtud ka ajutised või ennetavad meetmed peatse intellektuaalomandi õiguste rikkumiste korral. Selles on sätestatud, et kohtuasutused võivad teha rikkuja suhtes ettekirjutuse rikkumise lõpetamiseks, kui kohtuotsusega on leitud, et intellektuaalomandi õigusi on rikutud. Dünaamilisi ettekirjutusi on seni olnud võimalik kasutada vaid mõnes liikmesriigis. Nende ettekirjutuste ulatus ja nõuded on jurisdiktsiooniti erinevad, sealhulgas selles osas, mil määral võib kohtumäärusega kehtestada konkreetseid tehnilisi meetmeid ettekirjutuse rakendamiseks ([21]). 2017. aastal märgiti komisjoni 29. novembri 2017. aasta teatises „Suunised intellektuaalomandi õiguste jõustamist käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu

([18]) Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määruse (EL) 2019/1020 (turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ja määruseid (EÜ) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011) põhjendus 17 (ELT L 169, 25.6.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1020/oj).

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/240, millega luuakse tehnilise toe instrument (ELT L 57, 18.2.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/240/oj).

([20]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiiv 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT L 167, 22.6.2001, lk 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/29/oj).

([21]) Vt Bologna kohtu ettevõtete ja intellektuaalomandi kolleegiumi 7. jaanuari 2020. aasta otsus „Coop Italia", millega laiendatakse ettekirjutuse kohaldamisala mis tahes eristava tähise kasutamisele, mis sisaldab rikutud kaubamärgi domineerivat elementi.

direktiivi 2004/48/EÜ teatavate aspektide kohta“, ([22]) et teatavatel juhtudel võivad ettekirjutuste tulemuslikkust vähendada muutused selle esemes, mille suhtes ettekirjutus tehti. Nii võib see olla näiteks juhul, kui tekivad „peegelsaidid“ teiste domeeninimede all ja seetõttu ettekirjutus neid ei mõjuta. Seega võivad dünaamilised ettekirjutused tingimusel, et on kehtestatud teatavad kaitsemeetmed, olla tulemuslikud vahendid, millega takistada intellektuaalomandi õiguste rikkumise jätkumist nii internetis kui ka väljaspool seda. Kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga ([23]) tuleks dünaamiliste ettekirjutuste tegemisel arvesse võtta põhiõigusi, eelkõige harta artiklis 11 sätestatud õigust sõna- ja teabevabadusele ning artiklis 16 sätestatud ettevõtlusvabadust.

(23) Intellektuaalomandi õiguste rikkumised on sageli seotud mitme jurisdiktsiooniga ja hõlmavad eri liiki vahendusteenuseid nii internetis kui ka väljaspool seda. Sellega seoses on oluline hõlbustada juurdepääsu teabele ja jagada seda teavet kõigi asjaomaste sidusrühmadega kogu intellektuaalomandi õiguskaitse tagamise tsükli lõikes, et teha kindlaks ja uurida intellektuaalomandi õiguste rikkumisi ja nende eest süüdistus esitada, tingimusel et selline juurdepääs ja jagamine toimub täielikus kooskõlas liidu õigusega, sealhulgas isikuandmete kaitse ja õigusega eraelu puutumatusele. Direktiivi 2004/48/EÜ artiklis 8 on juba sätestatud õigus saada teavet intellektuaalomandi õigust rikkuvate kaupade või teenuste päritolu ja levitamisvõrgustiku kohta, kui tegemist on kommertseesmärgil toimuva intellektuaalomandi õiguste rikkumisega. Seda õigust kohaldatakse üksnes kommertseesmärgil toimuvat intellektuaalomandi õiguste rikkumist puudutavate menetluste puhul ning hageja põhjendatud ja proportsionaalse taotluse korral. Teabe saamise õiguse tähtsust ei tohiks alahinnata. Euroopa Kohus tuletas hiljuti meelde, ([24]) et õigusega saada teavet kaitstakse põhiõigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja seeläbi tagatakse, et oleks võimalik tegelikult kasutada harta artikliga 17 kaitstud põhiõigust omandile, mis hõlmab ka intellektuaalomandi õigust.

(24) Sidusrühmadega konsulteerimise käigus juhtisid sidusrühmad aga tähelepanu ebakindlusele seoses õigusega teabele ning palusid täiendavaid suuniseid tingimuste, teabe liigi ja seose kohta andmekaitsega, mille alusel saaks parandada õigust teabele õiguste omajate ja vahendajate vahelistes suhetes.

(25) Euroopa Kohus on kohtuasjas C-597/19 sedastanud, et direktiivi 2004/48/EÜ artikli 8 lõikes 1 õiguste omajate kasuks sätestatud õigus teabele on rikkumismenetlusest eraldiseisev menetlus. Selle küsimuse võib tõstatada eraldiseisvas menetluses, kuna alati ei ole võimalik nõuda kogu asjakohast teavet menetluses, mille tulemusel tuvastatakse intellektuaalomandi õiguse rikkumine. Eelkõige võib intellektuaalomandi õiguse omaja saada teada selle õiguse rikkumise ulatusest alles pärast seda, kui tuvastamismenetlus on lõpule viidud ([25]). Direktiivi 2004/48/EÜ artikli 8 lõikes 1 ette nähtud teabe saamise õiguse kasutamine ei ole piiratud menetlusega, mille käigus tuvastatakse intellektuaalomandi õiguse rikkumine. Direktiivi artikliga 8 ette nähtud teabenõude eesmärk erineb intellektuaalomandiõiguse rikkumise tuvastamise hagi eesmärgist. Euroopa Kohus leidis kohtuasjas C-628/21, et kui selle teabenõude suhtes kehtiksid samad tõendamisnõuded, mis kehtivad hagile, milles kohtul palutakse tuvastada intellektuaalomandi õiguse rikkumine, kaotaks kõnealuses artiklis 8 ette nähtud eraldiseisev menetlus, mis on liidu õiguse eripära, suure osa oma praktilisest kasulikkusest. Seepärast tuleb eristada direktiivi 2004/48/EÜ artikli 8 kohase teabenõuet funktsiooni poolest hagist, mille eesmärk on intellektuaalomandi õiguse rikkumise tuvastamine.

(26) Direktiivi 2004/48/EÜ artiklis 13 on sätestatud veel üks intellektuaalomandi õiguskaitse poliitika põhielemente ehk proportsionaalne kahjuhüvitis juhul, kui kohus tuvastab intellektuaalomandi õiguse rikkumise. Sidusrühmadega konsulteerimise käigus väitsid sidusrühmad, et kahjuhüvitis ei ole sageli proportsionaalsed, et korvata õiguse omajale tegelikult tekitatud kahju. Euroopa Kohus on märkinud kohtuasjas C-99/15, et mittevaraline kahju – nagu teose autori maine kahjustamine – on selle tõendatuse korral autorile tegelikult tekitatud kahju üks koostisosa ([26]). Direktiivi 2004/48/EÜ kohaldamine ei mõjuta neid kaitsevahendeid, mis on ette nähtud ennekõike riigisiseste õigusaktidega, kui need kaitsevahendid on õiguste omajate jaoks soodsamad. Direktiivis 2004/48/EÜ on sätestatud

([22]) COM(2017) 708 final.

([23]) Vt eelkõige kohtuotsus, Euroopa Kohus, 27. märts 2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, ECLI:EU:C:2014:192, ja kohtuotsus, Euroopa Kohus, 15. september 2016, Tobias Mc Fadden, C-484/14, ECLI:EU:C:2016:689.

([24]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 27. aprill 2023, Castorama Polska ja Knor, C-628/21, ECLI: EU:C:2023:342, punkt 43.

([25]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus (viies koda), 17. juuni 2021, M.I.C.M., C-597/19, ECLI:EU:C:2021:492.

([26]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 17. märts 2016, Liffers, C-99/15, ECLI:EU:C:2016:173, punkt 17.

intellektuaalomandi õiguskaitse tagamise miinimumstandard ja direktiiv ei takista liikmesriikidel kehtestamast kaitsvamaid meetmeid, tingimusel et need on kooskõlas liidu õigusega. Seetõttu ei tohiks asjaolu, et direktiiv 2004/48/EÜ ei kohusta liikmesriike nägema ette karistuslikku kahjuhüvitist, takistada sellise meetme kehtestamist riiklikul tasandil.

(27) Kooskõlas määrusega (EL) nr 608/2013 koostoimes määruses (EL) nr 952/2013 kehtestatud üldnormidega, mis on praegu läbivaatamisel, on tolliasutustel võimalik kinni pidada või arestida kaupu, mille puhul kahtlustatakse intellektuaalomandi õiguste rikkumist. Direktiiviga 2004/48/EÜ on muudel pädevatel asutustel lubatud konfiskeerida kaupu tõendite säilitamiseks ning kohus võib anda korralduse need kaubad asja sisulise otsuse alusel hävitada. Tolli kinnipeetud kaup peab juhul, kui kauba valdaja vaidlustab hävitamise ja õiguste omaja algatab kohtumenetluse, jääma kogu menetluse ajaks lattu. Sidusrühmadega konsulteerimise käigus väljendasid õiguste omajad muret tolli ja muude pädevate asutuste poolt arestitud või kinnipeetud kaupade ladustamise ja hävitamisega seotud kulude pärast. Need kulud ei piirdu ladustamise ja hävitamisega, vaid hõlmavad ka muid seonduvaid kulusid, nagu käitlemis-, kontrolli- ja transpordikulud. Mõnel juhul peavad õiguste omajad neid kulusid liiga suureks ja seega võivad õiguste omajad otsustada jätta oma intellektuaalomandi õigused maksma panemata ([27]).

(28) Intellektuaalomandi õigust rikkuvate kaupade hävitamisega seotud oluline aspekt on sellise hävitamise keskkonnakulud. On oluline, et intellektuaalomandi õigusi rikkuvaid kaupu ladustataks ja hävitataks, ilma et ohustataks inimeste tervist ega kahjustataks keskkonda. Intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade keskkonnaohutu kõrvaldamine on jätkuvalt Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni päevakorras olulisel kohal. Lisaks on Maailma Tolliorganisatsioon välja töötanud suunised kinnipeetud intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade keskkonnahoidliku kõrvaldamise kohta. ELis teeb tolliasutuste kinnipeetud intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade ringlussevõtu või kõrvaldamise kohta otsuse toll ja täita tuleb seonduvad tolliformaalsused. Samuti on selleks vaja õiguste omaja nõusolekut. Asjaomased sidusrühmad peavad andma endast parima, et tagada intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade keskkonnale ja inimesele ohutu kõrvaldamine.

(29) Intellektuaalomandi õiguste rikkumine on tulus äri, sest intellektuaalomand võib olla suure väärtusega ning rikkumise avastamise ja õiguste maksmapanemise tõenäosus on suhteliselt väike. Seetõttu võivad intellektuaalomandi õiguste rikkumistega olla seotud kuritegelikud organisatsioonid ja need rikkumised võivad hõlmata selliseid kuritegusid nagu rahapesu, maksudest kõrvalehoidumine, inimkaubandus ja sunniviisiline töö.

(30) Euroopa Kohus on kohtuasjas C-655/21 ([28]) otsustanud, et kui liikmesriigid täidavad Maailma Kaubandusorganisatsiooni intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingust (edaspidi „TRIPS-leping“) tulenevaid kohustusi, sealhulgas selle lepingu artiklist 61 tulenevaid kohustusi, kohaldavad nad liidu õigust harta artikli 51 lõike 1 tähenduses. Mis puutub TRIPS-lepingu artiklis 61 sätestatud kriminaalkaristustesse juhtudel, kui tahtlikult on võltsitud kaubamärki või rikutud autoriõigust kommertseesmärkidel, siis on liikmesriikide vahel erinevusi. Selliste kuritegude kõige raskemate vormide, st kuritegude puhul, mille on toime pannud nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK ([29]) artiklis 1 määratletud kuritegelikud ühendused, varieerub ELis maksimaalne vabadusekaotus. Liikmesriike julgustatakse vaatama üle, kas nende riigisiseses õiguses selliste kuritegude eest ette nähtud kriminaalkaristused on piisavalt hoiatavad ja vastavad võrreldava raskusastmega kuritegude eest määratavatele karistustele, et tagada tõhus õiguskaitse ja järgida proportsionaalsuse põhimõtet, võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu praktikat, sealhulgas kohtuasja C-655/21. Samuti tuleks paluda neil hinnata, kas selliste kuritegude eest määratavad kriminaalkaristused vastavad nõuetekohaselt tekitatud kahjule, tagades samal ajal kooskõla kohaldatavate liidu ja rahvusvahelise õiguse normidega, sealhulgas seoses kõigi mõjutatud isikute põhiõiguste kaitsega.

([27]) EUIPO (2023): *Storage and destruction of seized counterfeit goods in the EU* (Konfiskeeritud võltsitud kaupade ladustamine ja hävitamine ELis).

([28]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 19. oktoober 2023, C-655/21, G. ST. T., ECLI:EU:C:2023:356.

([29]) Nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsus 2008/841/JSK organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta (ELT L 300, 11.11.2008, lk 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj).

(31) Lisaks ei ole mõnes liikmesriigis õiguskaitse või riigiprokuratuuri spetsialiseerunud üksusi, mis tegeleksid intellektuaalomandi õigustega seotud kuritegudega. See takistab tulemuslikku piiriülest koostööd õiguskaitse tagamisel ja raskendab pädevatel asutustel teadmiste säilitamist. Varjatud uurimismeetodite kasutamine (nt telefoni pealtkuulamine ja andmepüük ning varjatud operatsioonid), millega tagatakse samal ajal vastavus kohaldatavatele liidu normidele ja rahvusvahelisele õigusele, sealhulgas seoses kõigi mõjutatud isikute põhiõiguste kaitsega, võib muuta kuritegelike organisatsioonide toime pandud kuritegude piiriülese uurimise tulemuslikumaks. Samuti on väga olulised finantsuurimised, sealhulgas internetireklaami võtete ja krüptoraha ([30]) kasutamise uurimine ning pädevate uurimisüksuste ja prokuröride piisav spetsialiseerumine. Liikmesriikide asjaomaste uurimisüksuste spetsialiseerumine lihtsustaks ka kogu ELi hõlmavate politsei, tolli ja prokuratuuri teemarühmade loomist koostöös Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti (edaspidi „Europol“), Euroopa Pettustevastase Ameti (edaspidi „OLAF“) ja Eurojustiga. Seepärast tuleks igati soodustada selliste spetsialiseeritud uurimisüksuste kasutamist, millele on eraldatud asjakohased vahendid, ning tagada samal ajal kohaldatavate liidu ja rahvusvahelise õiguse normide järgimine, sealhulgas kõigi mõjutatud isikute põhiõiguste kaitse.

(32) Kujunemisjärgus ja kiiresti arenevad tehnoloogiad võivad tuua kaasa uusi probleeme intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisel, kuid pakkuda selleks ka uusi võimalusi. Tehisintellektisüsteeme, näiteks sisutuvastuse automaatsüsteeme ja masinõppe algoritme, võib kasutada selleks, et võltsitud või piraattooted või selliste toodete edendamise või levitamisega seotud mustrid ära tunda, ning need võivad muutuda peamiseks tehnoloogiaks võitluses intellektuaalomandi õiguste rikkumistega. Ettevõtjaid kutsutakse üles olema tehisintellektisüsteemide kasutamisel ettevaatlikud ja hoiduma kasutamast süsteemi sisendandmetena avalikustamata konfidentsiaalset teavet, oskusteavet või ärisaladusi, kuna see võib takistada neil hiljem saada sellisele teabele intellektuaalomandi kaitse. Tehisintellektiga kaasnevate ohtude ja võimalustega võib olla keeruline toime tulla, eriti VKEde jaoks. Seepärast julgustatakse liikmesriike ja tööstusharu sidusrühmi, et nad osaleksid tervikliku kontrollnimekirja väljatöötamises, mis peaks andma VKEdele väärtuslikke teadmisi, suuniseid ja praktilisi strateegiaid ning edendama innovatsiooni, kaitsma intellektuaalomandit ja tagama tehisintellektitehnoloogiate vastutustundlikku kasutuselevõttu ELi ettevõtlusmaastikul.

(33) Võltsimis- ja piraatlusevastaste tehnoloogiate turg on mitmetahuline ja areneb kiiresti. Õiguste omajatel võib olla keeruline sellel turul orienteeruda ja leida sobivaid tehnilisi lahendusi või tehnoloogia pakkujaid. Ent sellised vahendid nagu EUIPO võltsimisvastase võitluse ja piraatlusevastase tehnoloogia juhend võivad toetada õiguste omajaid, kes on valmis võltsimisvastaseid tehnoloogiaid kasutama. Hajusraamatu tehnoloogia (sealhulgas plokiahelal põhinev tehnoloogia) sobib hästi selleks, et parandada tarneahela jälgitavust ja läbipaistvust kooskõlas digitaalse tootepassiga, ([31]) mille abil võib olla võimalik tuvastada ja peatada intellektuaalomandi õiguste rikkumine. Plokiahelas salvestatud tokeniseeritud andmed kauba tarneahela kohta on muutmatud ja läbipaistvad ning dokumenteerivad kõik kaubaga tehtud tehingud ja tema liikumised ning neid võib esitada tõendina kooskõlas riigisisese menetlusõigusega.

(34) Euroopa plokiahelateenuste taristu (edaspidi „EBSI“) koosneb plokiahelapõhiste teenuste taristut käitavate omavahel ühendatud sõlmede avalikust vastastikusest võrgust. EBSI on ehitatud üles etapiviisiliselt, keskendudes väikesele arvule konkreetsetele kasutusjuhtumitele (rakendustele), mida seejärel aja jooksul laiendatakse. Lõpuks saavad eraettevõtted ja -organisatsioonid EBSIga liituda ja seda teenusena kasutada.

(35) EUIPO Euroopa toote- ja logistikateenuste autentur (edaspidi „EBSI-ELSA“) on plokiahelal põhineva süsteemi katseprojekt ja see ühendaks omavahel kõik huvitatud isikud ja nende süsteemid, et tagada toote autentsus läbi tarneahela ja lõpuks ka väljaspool seda. Kui kaubad on ühendatud blokatoni taristuga, luuakse digiteisik, kuhu salvestatakse selle autentsust tõendav teave. See annab sidusrühmadele vahendid, mille abil anda kaup üle koos selle digivastega, kusjuures digivaste kannab kaubamärgi omaniku muutumatut digiallkirja. Süsteem annab ka võimaluse jagada digitaalset teavet logistikaahela osalistega, sealhulgas vahendajate ja pädevate asutustega.

([30]) Igasugune valuuta, mis on olemas digitaalselt või virtuaalselt ja mille puhul kasutatakse tehingute turvalisuse tagamiseks krüptograafiat.

([31]) COM(2022) 140 final, 30.3.2022, teatis kestlike toodete normiks muutmise kohta.

(36) Hiljutises veeb 4.0 ja virtuaalmaailma käsitlevas teatises ([32]) on esitatud veebi 4.0 puudutav ELi strateegia – murranguliseks tehnoloogiliseks üleminekuks maailma, kus kõik on omavahel sujuvalt ühendatud. Virtuaalmaailma arengu edenedes tekivad eeldatavasti uued intellektuaalomandi õiguskaitse ja väidetavate rikkujate tuvastamisega seotud lahendamist vajavad küsimused, nt mitteasendatava varaga (edaspidi „NFT“) seotud intellektuaalomandi õiguskaitse tagamine. Need küsimused vajavad täiendavat jälgimist ja sidusrühmade dialoogi.

(37) NFT on digivara, mis esindab plokiahela tehnoloogiat kasutava konkreetse digiüksuse või -sisu ainulaadsust ja autentsust. Igal NFT-l on kordumatu krüptograafiline identifikaator, mis eristab teda teistest, muutes selle haruldaseks ja kontrollitavaks. Muu hulgas võivad NFTd võimaldada loojatel oma (digitaalset või füüsilist) loomingut tokeniseerida ja müüa, andes samal ajal ostjatele tõendi üksuse ainulaadsuse kohta ja võimaldades sellega kaubelda või näidata neid varasid veebiplatvormidel turvaliselt ja detsentraliseeritult. Ent NFT omamine ei tähenda NFTs sisalduva või selles viidatud alusvara omandiõigust. Kuigi NFT omamine annab üldjuhul selle omanikule ainuõiguse NFT-le endale (andes seega õiguse vara tokeniseeritud kujutist üle anda, müüa või näidata), ei anna see tingimata õigusi algsele füüsilisele või digitaalsele varale, kuna need jäävad eraldiseisvateks õigusmõisteteks.

(38) 1. jaanuaril 2021 käivitasid komisjon ja EUIPO VKEde fondi, ([33]) mille kaudu pakutakse rahalist toetust COVID-19-st ja Venemaa Ukraina vastu algatatud agressioonisõjast mõjutatud VKEdele, et aidata neil hallata oma intellektuaalomandiportfelle. Selleks et toetada VKEsid intellektuaalomandi õiguste maksmapanemisel, hüvitatakse VKEde fondist 2024. aastal ka kulud, mis on seotud riikliku intellektuaalomandiameti määratud *IP Scan Enforcement* eksperdi ([34]) poolse esmase nõustamisega (*IP Scan Enforcement* vautšer). See nõustamine või juhendamine sisaldab soovituslikke meetmeid, mille abil lahendada olemasolevad intellektuaalomandi õiguste rikkumised ja hoida ära võimalikud rikkumised tulevikus. *IP Scan Enforcement* vautšer ei puuduta ametlikke õiguskaitsetoiminguid, näiteks hoiatuskirjade koostamist või hagi esitamist. Selle täiendava töövahendi abil saavad VKEd nõu või juhiseid olukordades: i) kus VKE saab teada, et kolmas isik rikub tema intellektuaalomandi õigusi; ii) kus VKEd ähvardab oht, et kolmas isik süüdistab teda oma intellektuaalomandi õiguste väidetavas rikkumises, või iii) kus VKE peab võtma intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisega seoses ennetusmeetmeid.

(39) Maailmamajandus on üha digitaalsem, mistõttu on küberrünnete kaudu suurenenud avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise oht. Selliste küberrünnete hulka kuulub majandustegevus, mis on sihitud selliste ärisaladuste omandamisele, mis võivad hiljem saada intellektuaalomandi kaitse. VKEd puutuvad küberrünnetega rohkem kokku kui suuremad ettevõtted, kuna nende küberturvalisuse alane teadlikkus on puudulik ja sellekohased meetmed ei ole piisavalt usaldusväärsed. Küberründed põhjustavad VKEdele ka olulist majanduslikku kahju ja õõnestavad nende üldist konkurentsivõimet. Nagu on teatatud 2020. aasta intellektuaalomandi tegevuskavas, valmistab komisjon ette VKEde teadlikkuse suurendamise töövahendit, et aidata neil ennetada ärisaladuste vastu suunatud küberründeid või neile reageerida.

(40) Enamik Euroopa inimesi ütleb, et nad saavad intellektuaalomandi õiguste mõistest hästi aru, ja veelgi rohkem inimesi (93 %) peab intellektuaalomandi õiguste kaitsmist oluliseks. Samuti ollakse Euroopas võltsimise negatiivsest mõjust teadlikud, kusjuures valdav enamik (ligikaudu 80 %) eurooplasi leiab, et intellektuaalomandi õiguste rikkumised i) toetavad ebaeetilist käitumist ja kuritegelikke organisatsioone; ii) mõjutavad ettevõtteid ja ohustavad töökohti ning iii) kujutavad endast ohtu tervisele, ohutusele ja keskkonnale. Sellest hoolimata on rohkem kui veerand Euroopa noortest (15–24aastased) ostnud internetis tahtlikult vähemalt ühe võltsitud toote ([35]). See näitab vajadust sihipäraste meetmete järele, mille abil seda suundumust vähendada ning parandada tõendite kogumist ja teadlikkust tervise- ja ohutusriskidest võltsitud toodete ostmisel. Sellega seoses on EUIPO loonud liikmesriikide haridusministeeriumide ekspertide ja riiklike intellektuaalomandiametite esindajatest koosneva võrgustiku, et tuua kokku asjaomased otsustajad ja töötada välja ühine lähenemisviis, kuidas intellektuaalomandit hariduses käsitleda. Üks selle võrgustiku kõige nähtavamaid tulemusi on projekt „Ideas Powered @ School“, mille raames koostatakse ja kogutakse intellektuaalomandit käsitlevaid haridus- ja koolitusmaterjale.

([32]) Komisjoni 11. juuli 2023. aasta teatis „Veebi 4.0 ja virtuaalmaailma käsitlev ELi algatus: parem stardipositsioon järgmise tehnoloogilise ülemineku jaoks“ (COM(2023) 442 final).

([33]) Komisjoni rakendusotsuse C(2023) 1119 II lisa – Ettevõtete, eelkõige VKEde konkurentsivõime suurendamine ja nende turulepääsu toetamine.

([34]) *IP Scan enforcement* eksperdid on liikmesriikide intellektuaalomandiametite määratud eksperdid, kes annavad VKEdele esmast nõu selle kohta, kuidas intellektuaalomandi õigusi nende rikkumise korral maksma panna või kuidas hoiduda teiste intellektuaalomandi õiguste rikkumisest.

([35]) EUIPO: *European citizens and intellectual property: Perception, awareness, and behaviour* (Euroopa kodanikud ja intellektuaalomand: arusaamad, teadlikkus ja käitumine) 2023.

(41) Selleks et pädevad asutused, näiteks tolliasutused, politsei ja prokuratuurid oleksid oma tegevuses tõhusad ja tulemuslikud, peavad neil olema intellektuaalomandi kaitsest ja intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisest nõutavad põhjalikud teadmised ning nad peavad alati olema kursis viimaste suundumuste ja tehnoloogia arenguga selles valdkonnas. Sel eesmärgil on EUIPO ja Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Amet (edaspidi „CEPOL“) juba loonud tolliasutustele, politseiteenistustele, prokuratuuridele ja turujärelevalveasutustele intellektuaalomandi õiguste virtuaalse koolituskeskuse. EUIPO ja CEPOL on ka loonud nende rühmade jaoks kohandatud koolitusvahendid ja -materjalid. Lisaks võib kooskõlas määrusega (EL) 2021/240 anda liikmesriigi taotluse korral pädevatele riiklikele asutustele tehnilist tuge.

(42) Viimastel aastatel on ELis suurenenud kauplemine võltsitud ravimitega ([36]) ning 2020. aastal olid ravimid ELi välispiiril kinnipeetud tootekategooriatest seitsmendal kohal. Võltsitud ravimite reklaamimine ja müügiks pakkumine on ka internetis laialt levinud. Need sisaldavad sageli koostisosi, mis on toksilised, mittekvaliteetsed või vales koguses ning seetõttu käsitatakse neid ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/83/EÜ ([37]) kohaselt võltsitud ravimitena. Tarbijaid tuleb aidata, et nad oskaksid võltsitud ravimeid müüvaid veebisaite ära tunda. Hoolimata sellest, et alates 2011. aastast on direktiivis 2001/83/EÜ sätestatud reeglid ühise logo kohta, mille abil on tarbijatel võimalik seaduslikke internetiapteeke ära tunda, on tarbijate teadlikkus selles valdkonnas jätkuvalt väga väike.

(43) Komisjoni aruande (intellektuaalomandi õiguste kaitse ja õiguskaitse tagamise kohta kolmandates riikides) ([38]) eesmärk on teavitada õiguste omajaid, eelkõige VKEsid, võimalikest ohtudest nende intellektuaalomandi õigustele, kui nad tegelevad majandustegevusega teatavates kolmandates riikides. Sellega soovitakse võimaldada neil planeerida äristrateegiaid ja -tegevusi, et kaitsta oma immateriaalse vara, näiteks intellektuaalomandi väärtust. Komisjon on loonud VKEde intellektuaalomandi õiguste tugikeskused Hiinas, Ladina-Ameerikas, Kagu-Aasias, Indias ja Aafrikas, et toetada ELi ettevõtjaid, kes püüavad kaitsta ja maksma panna oma intellektuaalomandiõigusi nendes piirkondades. Tugikeskused aitavad ELi ettevõtjatel tutvuda õiguskeskkonnaga, enne kui nad alustavad nendes piirkondades majandustegevust.

(44) Komisjoni regulaarne võltsimis- ja piraatlusjuhtumite jälgimisnimekiri sisaldab näiteid teatatud kauplemiskohtadest või teenuseosutajatest, kelle käitajad või omanikud asuvad väljaspool ELi ning kes väidetavalt tegelevad võltsimise ja piraatlusega, hõlbustavad neid või saavad sellest kasu. Jälgimisnimekirja eesmärk on julgustada käitajaid ja omanikke ning pädevaid riiklikke asutusi ja valitsusi võtma vajalikke meetmeid, et vähendada intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade või teenuste kättesaadavust nendel turgudel. Jälgimisnimekirja eesmärk on ka suurendada tarbijate teadlikkust võimalikest probleemsetest kauplemiskohtadest ostmisega seotud keskkonna-, tooteohutus- ja muudest riskidest. Jälgimisnimekiri on koostatud koostöös Europoli ja EUIPOga, kelle eksperditeadmised, eelkõige sotsiaalmeediast ja veebiplatvormidest, aitavad põhjalikumalt analüüsida suundumusi ja probleeme, mis on seotud piraatluse ja võltsimisega kolmandate riikide internetipõhistes teenustes, ning võetud meetmeid.

(45) Väljaspool ELi asuvate vabakaubanduspiirkondade arvu kasv võib hõlbustada väidetavate võltsitud ja piraatkaupade müüki, sest vabakaubanduspiirkondades i) on ette nähtud vabastused tolli- ja muudest maksudest; ii) on lihtsamad haldusmenetlused ning iii) on lubatud tooraine, masinate, osade ja seadmete tollimaksuvaba import. Mõned ettevõtjad võivad kasutada ära tajutavat ebapiisavat järelevalvet ja kontrolli ja läbipaistvuse puudumist vabakaubanduspiirkondades, et panna toime intellektuaalomandi õiguste rikkumisi. Olukorra parandamiseks võttis Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (edaspidi „OECD“) nõukogu 2019. aastal vastu soovituse ebaseadusliku kaubanduse vastu võitlemise kohta: „Läbipaistvuse suurendamine vabakaubanduspiirkondades“. Kõnealune soovitus sisaldab lisa puhaste vabakaubanduspiirkondade tegevusjuhendi kohta, kus on esitatud

([36]) EUIPO-OECD uuring võltsitud ravimitega kauplemise kohta.

([37]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/83/oj).

([38]) SWD(2023) 153 final: aruanne intellektuaalomandi kaitse ja õiguskaitse tagamise kohta kolmandates riikides.

vabakaubanduspiirkondade ettevõtjatele soovitusi ebaseaduslike kaupade kättesaadavuse vähendamiseks oma vabakaubanduspiirkondades. Hiljem kiideti OECD soovitus heaks nõukogu otsusega ([39]). Nii ELi õiguste omajate kui ka tarbijate huvides on, et ELi vabakaubanduspiirkondades tegutsevad käitajad i) järgivad puhaste vabakaubanduspiirkondade tegevusjuhendit; ii) parandavad vabakaubanduspiirkondade läbipaistvust ning seeläbi iii) aitavad vähendada intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade kättesaadavust oma vabakaubanduspiirkondades.

(46) On oluline, et liikmesriigid ja sidusrühmad jagaksid asjakohast teavet käesoleva soovituse järelmeetmete ja rakendamise kohta. EUIPO, kellel on keskne roll ELi jõupingutustes võltsimise vastu võitlemisel ja intellektuaalomandi õiguskaitse tagamise tõhustamisel, peaks toetama käesoleva soovituse levitamist, rakendamist ja jälgimist. EUIPO-l on laialdased eksperditeadmised ning avaliku ja erasektori esindajate võrgustik ja teda tuleks julgustada, et ta aitaks koguda teavet, jälgiks head tava ja teeks koostööd oma võrgustikuga, et suurendada piiriülest õiguskaitse tagamise koostööd kõigi asjaomaste sidusrühmade vahel. Vaidluste kohtuväline lahendamine pakub intellektuaalomandivaidluste korral lihtsat, kiiret ja odavat kohtuvälist lahendust ning seepärast tuleb selle kasutamist laiendada ja edendada. EUIPO vahenduskeskus võiks selliseid ülesandeid tulemuslikult täita.

(47) Selleks et tagada füüsiliste isikute kaitse põhiõiguse austamine isikuandmete töötlemisel ja isikuandmete vaba liikumine, peaks käesoleva soovituse rakendamiseks võetud meetmete raames toimuv isikuandmete töötlemine olema täielikult kooskõlas andmekaitsenormidega. Eelkõige peaks see olema täielikult kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679 ([40]) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2016/680 ([41]) ning täitmist peaksid jälgima pädevad järelevalveasutused.

(48) Käesolevas soovituses kaitstakse põhiõigusi ja järgitakse hartas tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige püütakse käesoleva soovitusega tagada täielik vastavus harta artiklitele 8, 11, 16, 17, 47 ja 49.

(49) Käesoleva soovituse, määruse (EL) 2022/2065 ja soovituse (EL) 2023/1018 vastastikuse täiendavuse tõttu tuleks käesoleva soovituse mõju hinnata hiljemalt kolm aastat pärast käesoleva soovituse vastuvõtmist, võttes seejuures nõuetekohaselt arvesse EUIPO järeldusi,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

EESMÄRK

(1) Käesolevas soovituses julgustatakse liikmesriike, sealhulgas pädevaid riiklikke asutusi, õiguste omajaid ja muid ettevõtjaid, sealhulgas vahendusteenuste osutajaid, võtma mõjusaid, asjakohaseid ja proportsionaalseid meetmeid, et võidelda intellektuaalomandi õiguste rikkumisega nii veebikeskkonnas kui ka väljaspool seda vastavalt käesolevale soovitusele. Liikmesriigid peaksid käesoleva soovituse kohaste meetmete rakendamisel tagama, et järgitakse liidu õigusest, eelkõige harta artiklist 52, tulenevaid õigusi ja kohustusi.

([39]) COM(2019) 294 final.

([40]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([41]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj).

(2) Käesolevas otsuses tuletatakse meelde kohustusi, mis liikmesriikidel, õiguste omajatel, vahendusteenuste osutajatel ja selliste teenuste saajatel on liidu õiguse, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 98/44/EÜ, ([42]) 98/71/EÜ, ([43]) 2000/31/EÜ, ([44]) 2001/29/EÜ, 2002/58/EÜ, ([45]) 2004/48/EÜ, (EL) 2015/2436 ([46]) ja (EL) 2019/790 ([47]) ning määruste nr 1610/96/EÜ, ([48]) (EÜ) nr 469/2009, ([49]) (EL) nr 608/2013, (EL) 2017/1001 ([50]) ja (EL) 2022/2065 kohaselt.

(3) Käesolevas soovituses ei soovitata meetmeid, mis kuuluvad liidu õiguse siduvate sätete kohaldamisalasse, ega püüta selliseid siduvaid sätteid tõlgendada. Kui soovituse ja liidu õiguse siduva sätete vahel on vastuolu või kattuvus, kohaldatakse liidu õiguse siduvat sätet.

(4) Soovitust ei kohaldata seadusliku kaubanduse suhtes, sealhulgas järgmistes olukordades:

a) kui asjaomased õigused on ammendunud direktiivi (EL) 2015/2436 artikli 15, määruse (EL) 2017/1001 artikli 15, direktiivi 98/71/EÜ artikli 15, määruse (EÜ) nr 6/2002 artikli 21, direktiivi 2001/29/EÜ, direktiivi (EL) 2019/790 ja direktiivi 2004/48/EÜ tähenduses;

b) kui tegu on sisu õiguspärase kasutamisega, näiteks autoriõigusega kaitstud sisu kasutamine piirangute ja erandite alusel.

MÕISTED

(5) Käesolevas soovituses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „intellektuaalomandi õiguste rikkumine“ – selliste võltsitud kaupade tootmine, reklaamimine, müük või levitamine, millega rikutakse kaubamärki, patenti või geograafilist tähist, ning sellise piraatkauba või -sisu tootmine, reklaamimine, müük või levitamine, millega rikutakse disainilahendust või autoriõigust, sealhulgas nendega seotud teenused, kui see toimub kommertseesmärgil ja otsese või kaudse varalise või ärilise kasu saamise eesmärgil;

b) „ettevõtja“ – tootja, volitatud esindaja, importija, turustaja, ekspediitorteenuse osutaja või muu füüsiline või juriidiline isik, sealhulgas õiguste omaja ja vahendusteenuse osutaja;

([42]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 1998. aasta direktiiv 98/44/EÜ biotehnoloogialeiutiste õiguskaitse kohta (EÜT L 213, 30.7.1998, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1998/44/oj).

([43]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 1998. aasta direktiiv 98/71/EÜ disainilahenduste õiguskaitse kohta (EÜT L 289, 28.10.1998, lk 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1998/71/oj).

([44]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/31/oj).

([45]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj).

([46]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2436 kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 336, 23.12.2015, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2436/oj).

([47]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/790, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ (ELT L 130, 17.5.2019, lk 92, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj).

([48]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 1996 määrus (EÜ) nr 1610/96 taimekaitsevahendite täiendava kaitsesertifikaadi kasutuselevõtu kohta (EÜT L 198, 8.8.1996, lk 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/1610/oj).

([49]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta määrus (EÜ) nr 469/2009 ravimite täiendava kaitse tunnistuse kohta (kodifitseeritud versioon) (ELT L 152, 16.6.2009, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/469/oj).

([50]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1001 Euroopa Liidu kaubamärgi kohta (kodifitseeritud tekst) (ELT L 154, 16.6.2017, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1001/oj).

c) „vahendusteenuste osutaja“ – ettevõtja, kes osutab teenust, mida üks või mitu isikut võib kasutada intellektuaalomandi õiguste rikkumiseks, ilma et oleks vaja, et tal on nende teiste isikutega eriline suhe, näiteks lepinguline seos, ning mis võib vajaduse korral hõlmata teenuseid, mida pakuvad transpordi- ja logistikateenuse osutajad, makseteenuse pakkujad, sotsiaalmeediateenuse osutajad ja domeeninime pakkujad; ([51])

d) „sotsiaalmeediateenuse osutaja“ – vahendusteenuste osutaja, kes võimaldab kasutajatel luua või jagada veebis sisu või teavet või veebis teiste kasutajatega suhelda;

e) „transpordi- ja logistikateenuse osutaja“ – vahendaja, kes korraldab kaupade vedu ja/või veab kaupu lähtepunktist, näiteks kaubasaatjalt, sihtkohta, näiteks kaubasaajale, ja kasutab selleks laeva, praami, maantee-, raudtee- või õhutransporti või muud transpordivahendit;

f) „pädev asutus“ – avaliku sektori asutus, kelle pädevusse kuulub intellektuaalomandi õiguste uurimine ja/või õiguskaitse tagamine riiklikul ja ELi tasandil.

2. PEATÜKK

KOOSTÖÖ, KOORDINEERIMISE JA TEABEVAHETUSE EDENDAMINE, ET KAITSTA INNOVATSIOONI JA INVESTEERINGUID

Edendada koostööd vabatahtlike vahendite kaudu

(6) Õiguste omajaid ja vahendusteenuste osutajaid julgustatakse

a) osalema ELi või riiklikes vabatahtliku koostöö vahendites, nagu võltsimist käsitlev vastastikuse mõistmise memorandum ja reklaami käsitlev vastastikuse mõistmise memorandum;

b) osalema võltsimist käsitlevate vastastikuse mõistmise memorandumite ja reklaami käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumite ajakohastamises ning ühinema ajakohastatud vastastikuse mõistmise memorandumitega, kui need on koostatud.

(7) Liikmesriike julgustatakse edendama ettevõtjate, näiteks vahendusteenuste osutajate, sealhulgas e-kaubanduse kauplemiskohtade, transpordi- ja logistikateenuse osutajate, makseteenuse pakkujate, sotsiaalmeediateenuse osutajate, domeeninimeteenuse osutajate ja internetireklaamisektori sidusrühmade osalemist nendes vabatahtlikes koostöövahendites ning võltsimist käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumi ja reklaami käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumi ajakohastamises, sealhulgas nende võimalikus muutmises määruse (EL) 2022/2065 artiklite 45 ja 46 kohasteks tegevusjuhenditeks.

Suurendada võltsimist käsitlevale vastastikuse mõistmise memorandumile allakirjutanute rolli usaldusväärsete teavitajatena

(8) Õiguste omajaid ja nende esindajaid, kes on võltsimist käsitlevale vastastikuse mõistmise memorandumile allakirjutanud, julgustatakse taotlema usaldusväärsete teavitajate staatust, et nende suhtes saaks kohaldada määruses (EL) 2022/2065 sätestatud usaldusväärsete teavitajate teadete erikorda, kui nad vastavad määruse (EL) 2022/2065 artikli 22 lõikes 2 sätestatud nõuetele.

Transpordi- ja logistikateenuse osutajad: hoida ära teenuste väärkasutamine intellektuaalomandi õiguste rikkumiseks

(9) Selleks et hoida ära, et nende teenuseid väärkasutataks intellektuaalomandi õiguste rikkumise eesmärgil – kas ELi sisenevate kaupade puhul või ELi-sisese kaubanduse kontekstis –, julgustatakse transpordi- ja logistikateenuse osutajaid, kellel on kaubasaatja või kaubasaajaga otsesed lepingulised suhted, rakendama järgmist head tavas täielikus kooskõlas liidu õigusega, sealhulgas isikuandmete töötlemisel:

a) esitama oma tingimustes selgelt järgmise teabe:

(1) millistel asjaoludel on neil kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega õigus avada ja kontrollida saadetist, et hinnata, kas see sisaldab intellektuaalomandi õigusi rikkuvaid kaupu;

([51]) Vt kohtuotsus, Euroopa Kohus, 27. märts 2014, UPC Telekabel, C-314/12, ECLI:EU:C:2014:192, punktid 32 ja 35; kohtuotsus, Euroopa Kohus (kolmas koda), 24. november 2011, ning kohtuotsus, Euroopa Kohus, 7. juuli 2016, Tommy Hilfiger Licencing jt, C-494/15, EU:C:2016:528, punkt 23.

(2) kord, mille alusel kauba saajat või omanikku teavitatakse sellise hindamise tulemusest, olenemata sellest, kas tõendeid intellektuaalomandi õigusi rikkuva kauba kohta leitakse;

(3) milliseid õiguskaitse- ja hüvitusvahendeid saab saadetise vastuvõtja või omanik kasutada, kui saadetised on avatud, kuid tõendeid intellektuaalomandi õigusi rikkuva kauba kohta ei ole;

b) kehtestama saadetistega seotud andmete kontrollimise süsteemi, et saata tolliasutustele nende taotluse korral usaldusväärseid saabumiseelseid andmeid ning aidata kaasa tulemuslikule riskihindamisele, mida toll teeb intellektuaalomandi õiguste rikkumise kontekstis. Selline kontroll peaks hõlmama praktilisuse piires järgmisi elemente:

(1) esitatud äriühingu andmete kontrollimine, kui need on avalikult kättesaadavad ja tasuta;

(2) kaubasaatja ja kaubasaaja teabe võrdlemine avalikult kättesaadavate ja tasuta andmetega, mis toetavad ebaseaduslike kaupade ja võimalike intellektuaalomandi õiguste rikkumiste avastamist.

Makseteenuse pakkujad: hoida ära teenuse väärkasutamine intellektuaalomandi õiguste rikkumiseks

(10) Selleks et hoida ära, et nende teenuseid väärkasutataks intellektuaalomandi õiguste rikkumise eesmärgil, julgustatakse makseteenuse pakkujaid rakendama järgmist head tava:

a) nimetama oma tingimustes selgelt, et igasugune järeldus, sealhulgas pädevalt asutuselt, selle kohta, et makseteenuseid kasutatakse intellektuaalomandi õiguste rikkumise eesmärgil, on alus müüjaga sõlmitud lepingu peatamiseks või lõpetamiseks;

b) looma teavitamismehhanismid, mis võimaldavad nende makseteenuseid kasutavatel õiguste omajatel teatada intellektuaalomandi õiguste rikkumisest;

c) kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav, seadma sisse infosüsteemi, mille abil on võimalik tuvastada intellektuaalomandi õiguste rikkumisega seotud ettevõtjad makseteenusteüleselt, kui üks makseteenuse pakkuja on lõpetanud oma teenused sellistele ettevõtjatele intellektuaalomandi õiguste rikkumise tõttu;

d) vahetama teiste makseteenuse pakkujatega teavet intellektuaalomandi õiguste rikkumiste suundumuste kohta ja kehtestama oma teenuste korduva väärkasutamise vastased erimeetmed, eelkõige juhul, kui pädev asutus on tuvastanud, et nende teenuseid on kasutatud intellektuaalomandi õigsuste rikkumiseks.

(11) Isikuandmete töötlemine peaks toimuma täielikus kooskõlas liidu õigusega. Käesolev soovitus ei tohiks panna makseteenuse pakkujatele kohustust paigaldada süsteem, mille abil filtreerida kõigi oma klientide teatavaid või kõiki makseid, mida tehakse nende teenuseid kasutades.

Sotsiaalmeediateenuse osutajad: hoida ära teenuste väärkasutamine intellektuaalomandi õiguste rikkumiseks

(12) Selleks et hoida ära, et nende teenuseid väärkasutataks intellektuaalomandi õiguste rikkumise eesmärgil, julgustatakse sotsiaalmeediateenuse osutajaid rakendama järgmist head tava:

a) toetama õiguste omajaid, eelkõige kaubamärgiomanikke, ja pädevaid asutusi võitluses kaubamärkide ebaseadusliku kasutamisega sotsiaalmeediakonto nimedes, eelkõige erasuhtluses või suletud rühmades, pakkudes muu hulgas kaubamärgiomanikele kontrollitud kontosid;

b) võtma kasutusele sobilikud süsteemid selliste füüsiliste või juriidiliste isikute tuvastamiseks, kes väidetavalt väärakasutavad teenuseid intellektuaalomandi õiguste rikkumiseks, ja nende suhtes meetmete võtmiseks;

c) kehtestama põhimõtted, mille alusel teavitatakse sotsiaalmeediarühmade administraatoreid ohust, et sotsiaalmeedia kasutajad rikuvad erasuhtluses või suletud rühmades intellektuaalomandi õigusi.

(13) Isikuandmete töötlemine peaks toimuma täielikus kooskõlas liidu õigusega. Käesolev soovitus ei mõjuta mingil viisil teenuse õiguspärast kasutamist ega tohiks viia selleni, et sotsiaalmeediateenuse osutajad võtavad meetmeid, mis mõjutaksid nende teenuste kasutajate sõna- ja teabevabadust.

Domeeninimede pakkujad: tagada intellektuaalomandi õiguste kaitse domeeninimede süsteemis

(14) Tippdomeeninimede registreid ja ELis domeeninimede registreerimise teenuseid osutavaid ja/või ELis teenuseid pakkuvaid üksusi julgustatakse rakendama järgmist head tava:

a) nägema oma tingimustes ette, et kui pädev asutus leiab, et domeeninime või selle kasutamisega seoses rikutakse intellektuaalomandi õigusi, võib see kaasa tuua registreeringu lõpetamise ja/või domeeninime delegeerimise peatamise ja kustutamise;

b) pakkuma registreerijatele registreerimisprotsessi käigus linke asjakohastele avalikult kättesaadavatele ja veebipõhistele otsinguvõimalusega intellektuaalomandiregistritele, mille kaudu registreerijatel on võimalik kontrollida, kas nende domeeninimi võib olla vastuolus registreeritud intellektuaalomandi õigustega. Sellega seoses julgustatakse ELis asutatud ja/või ELis teenuseid pakkuvaid tippdomeeninimede registreid tegema vabatahtlike kokkulepete alusel EUIPOga koostööd, et võtta olemasolev teabe- ja hoiatussüsteem, mida EUIPO ja EURid haldavad praegu ELi kaubamärkide ja tippdomeeni „.eu“ jaoks, üle enda hallatavates tippdomeenides ning laiendada neid ka registreeritud geograafilistele tähistele;

c) nägema ette domeeninimede registreerimise andmete kontrollimise korra, kasutades näiteks e-identimise lahendusi ja/või avalikke registreid, nagu tsiviil- ja äriregistrid, et kontrollida registreerija isikusamasust täielikus kooskõlas õigusega andmekaitsega;

d) võtma vabatahtlikke meetmeid olemasolevate domeeninimede ebaõigete registreerimisandmete avastamiseks ning andma registreerijatele mõistliku aja selliste andmete parandamiseks või täiendamiseks enne neile nende domeeninime delegeerimise peatamise teate saatmist.

(15) Kui tippdomeeninimede registritele ja domeeninimede registreerimise teenuseid osutavatele üksustele, mis on asutatud ELis ja/või osutavad ELis teenuseid, esitatakse taotlus pääseda juurde domeeninimede registreerimisandmetele, mis on isikuandmed, julgustatakse neid tunnustama õigustatud juurdepääsu taotlejatena kõiki füüsilisi või juriidilisi isikuid, kes taotlevad õigust teabele direktiivi 2004/48/EÜ alusel.

(16) Arvestades põllumajanduslike geograafiliste tähiste kava läbivaatamist ning asjaolu, et uut käsitöönduslike ja tööstustoodete geograafiliste tähiste kava hakatakse täies ulatuses kohaldama 2025. aasta detsembrist, ([52]) soovitatakse EUIPO-l laiendada praegust teabe- ja hoiatussüsteemi ka geograafilistele tähistele.

(17) Registreerijatel peaks olema õigus vaidlustada registreeritud domeeninime peatamine või kustutamine.

(18) Isikuandmete töötlemine peaks toimuma täielikus kooskõlas liidu õigusega.

Määrata intellektuaalomandi õiguskaitse tagamiseks ühtne kontaktpunkt

(19) Pädevaid asutusi, õiguste omajaid ja vahendusteenuse osutajaid julgustatakse määrama intellektuaalomandi õiguskaitse tagamiseks kontaktpunkt ning esitama selle selgelt oma veebisaidil ja muudes asjakohastes suhtluskanalites. Lisaks julgustatakse neid jagama intellektuaalomandi õiguskaitse tagamiseks määratud kontaktpunkti IPEPi kaudu.

([52]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2411, milles käsitletakse käsitöönduslike ja tööstustoodete geograafiliste tähiste kaitset ning millega muudetakse määrusi (EL) 2017/1001 ja (EL) 2019/1753 (ELT L, 2023/2411, 27.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2411/oj).

Edendada olemasolevaid vahendeid koostöö ja teabevahetuse hõlbustamiseks

(20) Liikmesriike julgustatakse edendama tehniliste vahendite kasutamist, et hõlbustada koordineerimist, teabevahetust ja suhtlust õiguste omajate ja pädevate asutuste vahel, tehes järgmist:

a) edendades IPEPi kasutamist turvaliseks teabevahetuseks, sealhulgas õiguste omajate poolt elektroonilise meetmetaotluse (e-AFA) esitamiseks kauplejaportaali kaudu, milleks võib olla kas IPEPi kauplejate portaal COPIS ([53]) või mõni liikmesriikide väljatöötatud riiklikest portaalidest;

b) julgustades turujärelevalveasutusi kasutama ICSMSi ja kõiki pädevaid asutusi kasutama EU Safety Gate'i, et teatada võimalikest võltsitud või piraatkaupadest ja jagada nende kohta teavet;

c) julgustades riigisiseseid kohtuid tutvuma kogumikuga, mille EUIPO on koostanud võtmetähtsusega õiguskaitset käsitlevatest kohtuotsustest.

(21) Kui asjaomased pädevad asutused, sealhulgas turujärelevalveasutused, ei kasuta neid vahendeid piisavalt, julgustatakse liikmesriike eraldama inim- ja tehnilisi ressursse, mis on vajalikud eespool nimetatud vahendite kasutamise suurendamiseks.

(22) EUIPOt julgustatakse otsima täiendavaid koostööpartnereid IPEPi raames toimuva teabevahetuse tarbeks, sealhulgas selliste vahendajatega nagu makseteenuse pakkujad.

Edendada tulemuslikku teabevahetust kõigi väärtusahela osaliste vahel

(23) Liikmesriike julgustatakse jagama teavet ja andmeid uute võltsimis- ja piraatlussuundumuste, kinnipidamiste, riskihindamiste ja selliste veebisaitide loetelude kohta, mille puhul pädevad asutused on tuvastanud intellektuaalomandi õiguste rikkumisi (õigusi rikkuvad veebisaidid), ning head tava, mis puudutab võitlust intellektuaalomandi õiguste rikkumistega, nagu on ette nähtud liidu õiguses. Nad peaksid neid jagama selles valdkonnas tegutsevate ELi asutustega, nagu OLAF, Europol, EUIPO ja komisjon, ning kasutama võimalikult hästi ära olemasolevad õiguslikud ja tehnilised vahendid.

(24) Ettevõtjaid julgustatakse jagama kooskõlas liidu õigusega pädevate asutustega teavet, sealhulgas intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade või teenuste päritolu ja levitamiskanalite ning väidetavate rikkujate taktika ja käitumise kohta. Samuti julgustatakse neid uurima uusi viise, kuidas jagada teavet isikute kohta, kes korduvalt rikuvad intellektuaalomandi õigusi internetis või väljaspool seda.

(25) Asjaomaseid pädevaid asutusi julgustatakse omal algatusel või konkreetse taotluse korral vahetama või jagama strateegilist või tehnilist teavet riiklikul ja ELi tasandil, parandamaks nende asutuste riskianalüüse ja muud luureteavet neile selleks otstarbeks kättesaadavaks tehtud vahendite kaudu ([54]).

(26) Asjaomaseid ELi organeid ja pädevaid asutusi julgustatakse analüüsima võimalust teha oma riskianalüüs ja muud teabesüsteemid avalikult kättesaadavaks ja koostalitlusvõimeliseks, et oleks võimalik otsida võimalikke sarnasusi varasemate intellektuaalomandi õiguste rikkumiste ja intellektuaalomandivastaste kuritegudega. Siinkohal julgustatakse EUIPOt toetama andmekogumist, andmeotsinguid ning andmete nn koondpaneelide loomist ja kasutamist intellektuaalomandi õiguskaitse ja andmevahetuse tehnilise töörühma töö kaudu.

([53]) COMPIS ehk võltsimise ja piraatluse vastane teabesüsteem on ELi andmebaas, mille komisjon on loonud kooskõlas määrusega (EL) nr 608/2013 ja mis võimaldab tolliasutustel täita määrusest tulenevaid õiguslikke kohustusi, menetledes, salvestades ja hallates meetmetaotlusi ja rikkumisi käsitlevaid andmeid, mis sisaldavad asjakohast teavet kaupade kohta, mille vabastamine on peatatud, või kinnipeetud kaupade kohta.

([54]) Nt COPIS, mis on ette nähtud määrusega (EL) nr 608/2013 intellektuaalomandi õigusi puudutavate meetmete kohta piiril; tolliinfosüsteem, mis on ette nähtud määrusega (EÜ) nr 515/97 liikmesriikide haldusasutuste vastastikusest abist ning haldusasutuste ja komisjoni vahelisest koostööst tolli- ja põllumajandusküsimusi käsitlevate õigusaktide nõutava kohaldamise tagamiseks; tolliinfosüsteem+, nagu on ette nähtud nõukogu raamotsusega 2009/917/JSK infotehnoloogia tollialase kasutamise kohta; Europoli infosüsteemi ja andmeanalüüsi portaal, nagu on ette nähtud määrusega (EL) 2016/794, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol), jne.

(27) EUIPO ja erinevate ELis õiguskaitse tagamisega seotud asutuste, sealhulgas Europoli, OLAFi, Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ameti (Eurojust), Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (Frontex) ja CEPOLi vahelise koostööga tuleks jätkata intellektuaalomandi õiguste rikkumiste vastase võitluse toetamist ja tõhustamist. EUIPO peaks aitama kaasa võrgustiku tugevdamisele ja seda toetama. Teabe jagamine kõigi osalejate vahel, keda intellektuaalomandi õiguste rikkumine mõjutab, peaks olema kooskõlas liidu õigusega, sealhulgas konkurentsinormidega, ning kooskõlas põhimõtetega, mis on sätestatud suunistes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohaldatavuse kohta horisontaalkoostöö kokkulepete suhtes, ([55]) eelkõige põhimõtetega, mis käsitlevad teabevahetust ja isikuandmete töötlemist, õigust eraelu puutumatusele ja ettevõtlusvabadusele ning õigust tõhusale õiguskaitsevahendile.

Parandada turujärelevalveasutuste osalemist võltsimisvastases võitluses

(28) Liikmesriike julgustatakse andma turujärelevalveasutustele oskused ja vahendid, et jälgida oma uurimistes intellektuaalomandi õiguste rikkumisi.

(29) Liikmesriike julgustatakse edendama paremat koordineerimist ja koostööd turujärelevalveasutuste ja muude intellektuaalomandi õiguskaitse eest vastutavate asutuste vahel, eelkõige nõudes suuremat teabevahetust ja suuremat koordineerimist, kui võetakse meetmeid intellektuaalomandi õiguste rikkumise vastases võitluses. EUIPOt julgustatakse seda koostööd toetama koolituste, sealhulgas teabejagamisvahendeid puudutavate koolituste ja võltsingute avastamise ühismeetmete kaudu, ning koguma täiendavaid tõendeid võltsitud toodete põhjustatud tervise- ja ohutusriskide kohta.

3. PEATÜKK

INTELLEKTUAALOMANDI ÕIGUSKAITSE MENETLUSTE EDENDAMINE

Soodustada vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlusi

(30) Riiklikel intellektuaalomandiametitel, kui nad pakuvad vahendust, ja muudel alternatiivsete vaidluste lahendamise pakkujatel soovitatakse osutada vahendusteenuseid intellektuaalomandiga seotud vaidlustes, välja arvatud registreerimis- ja vaidlustamismenetlused.

(31) Tippdomeeninimede registreid, mis on asutatud ELis ja/või pakuvad ELis teenuseid, julgustatakse nägema ette vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlus, mille raames saab tugineda intellektuaalomandi õigustele. Menetluses tuleks

a) võtta arvesse rahvusvahelist head tava selles valdkonnas ja eelkõige Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni asjakohaseid soovitusi, tagamaks, et võimaluse piires välditakse spekulatiivseid ja kuritarvituslikke registreerimisi;

b) järgida ühtseid menetlusnorme, mis on kooskõlas ICANNi ühtse domeeninimevaidluste lahendamise poliitikaga.

(32) Kui vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlus lõpeb õiguste omaja kasuks tehtud otsusega ja seda otsust võib pidada lõplikuks või selle peale ei ole võimalik edasi kaevata, soovitatakse registril domeeninime kas tühistada või anda see taotluse korral üle võitnud poolele.

(33) Vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlus peaks olema kooskõlas kohaldatava liidu või riigisisese õigusega, sealhulgas kõigis järgnevates küsimustes: isikuandmete töötlemine, õigus eraelu puutumatusele ja ettevõtlusvabadus ning õigus tõhusale õiguskaitsevahendile.

Soodustada dünaamiliste ettekirjutuste kasutamist

(34) Liikmesriikidel soovitatakse näha ette võimalus taotleda rikkuja või vahendusteenuse osutaja suhtes ettekirjutust, mida saab laiendada intellektuaalomandi õiguste rikkumisele, mida ei ole ettekirjutuse taotlemise ajal veel tuvastatud, kuid mille faktilised asjaolud on väga sarnased nendega, mis põhjustavad asjaomase intellektuaalomandi õiguse väidetava rikkumise.

([55]) Komisjoni teatis „Suunised Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohaldatavuse kohta horisontaalkoostöö kokkulepete suhtes“ (ELT C 259, 21.7.2023, lk 1).

(35) Ettevõtjaid kutsutakse üles edasi arendama ja kasutama tehnilisi lahendusi, mille abil on võimalik tuvastada sama intellektuaalomandi õiguse korduv rikkumine sama füüsilise või juriidilise isiku poolt ja sarnaste vahenditega, näiteks peegeldades veebisaite, kasutades kaubamärgi domineerivat koostisosa internetis või väljaspool seda või ladustades võltsitud kaupu korduvalt samas ladustamisrajatises.

(36) Ettekirjutusi käsitlevate normide kehtestamisel või kohaldamisel julgustatakse liikmesriike võtma arvesse, et ettekirjutuses kehtestatud meetmed ei tohiks olla adressaatidele põhjendamatult koormavad.

(37) Liikmesriike julgustatakse nägema ette, et ettekirjutuse kestus ei tohiks minna kaugemale sellest, mis on õiguste omajate tulemusliku kaitse tagamiseks vajalik.

(38) Ettekirjutust puudutav menetlus peaks olema kooskõlas kohaldatava liidu või riigisisese õigusega, sealhulgas kõigis järgnevates küsimustes: isikuandmete töötlemine, õigus eraelu puutumatusele ja ettevõtlusvabadus ning õigus tõhusale õiguskaitsevahendile.

Tagada intellektuaalomandi õiguskaitse eesmärgil teabe saamise õigus

(39) Liikmesriike julgustatakse nägema ette võimalus, et pädevad õigusasutused saavad menetluses hageja põhjendatud ja proportsionaalsele taotlusel korral nõuda asjakohase teabe avaldamist, et tulemuslikult võidelda mittekommertseesmärgil toimuvate intellektuaalomandi õiguste rikkumistega. Sel eesmärgil võib asjaomane teave koosneda samast teabest, mida võib nõuda direktiivi 2004/48/EÜ artikli 8 lõike 2 kohaselt, sealhulgas väidetavate rikkujate või väidetavas rikkumises osalejatega seotud e-posti aadress, telefoninumber ja IP-aadressid.

(40) Liikmesriike julgustatakse tagama, et direktiivi 2004/48/EÜ artikli 8 kohasel teabe nõudmisel piisab, kui pädevale kohtule esitatakse mõistlikult kättesaadav tõendusmaterjal, mis näitab piisava kindlusega, et taotleja on õiguste omaja.

(41) Teabe jagamine, mis võib hõlmata isikuandmeid, on äärmiselt oluline, et võidelda tõhusalt ja tulemuslikult intellektuaalomandi õiguste rikkumisega. Selleks et õiguste omajad saaksid algatada intellektuaalomandi õiguste rikkujate vastu õiglase ja erapooletu tsiviilõigusliku täitemenetluse, tuleks ettevõtjaid julgustada, et nad jagaksid õiguste omajatega tsiviilõiguslikuks õiguskaitseks vajalikku asjakohast teavet ja tõendeid. Lisaks julgustatakse ettevõtjaid võtma arvesse järgmist:

a) et vastutava töötleja või kolmanda isiku huvi saada väidetavalt tema vara kahjustanud isiku isikuandmeid, selleks et esitada selle isiku vastu kahju hüvitamise hagi või nõuete vormikohane sissenõudmine, võib kujutada endast määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõike 1 punkti f kohast õigustatud huvi;

b) riiklike andmekaitseasutuste otsustuspraktikat ja Euroopa Andmekaitsenõukogu asjakohased suuniseid.

Tagada kahju proportsionaalne hüvitamine

(42) Liikmesriike julgustatakse tagama, et intellektuaalomandi õiguskaitse raames saavad õiguste omajad kahjuhüvitise, mis on proportsionaalne tegelikult tekitatud kahjuga, kasutades kahju arvutamise meetodit, mis hõlmab kõiki kantud kahju aspekte, sealhulgas järgmist:

a) kahjuhüvitis, mis katab õiguste omajale tekitatud mittevaralise kahju;

b) kahjuhüvitis, mis katab võimalike rikkumiste uurimise ja tuvastamisega seotud kulud;

c) kahjuhüvitis, mis katab makstavatelt summadelt intressi maksmist.

(43) Liikmesriikidele tuletatakse meelde, et Euroopa Kohtu praktika ([56]) kohaselt ei saa asjaolu, et direktiiv 2004/48/EÜ ei kohusta liikmesriike nägema ette nn karistuslikku kahjuhüvitist, tõlgendada keeluna niisugust meedet asjakohastel juhtudel kehtestada. Seepärast julgustatakse liikmesriike kaaluma kooskõlas oma põhiseaduslike ja õigustraditsioonidega ning täielikus kooskõlas hartaga karistuslike kahjuhüvitiste väljamõistmist õiguskaitsevahendina kõige kahjulikumate intellektuaalomandi õiguste rikkumise juhtumite puhul.

Intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade kiirem, odavam ja keskkonnahoidlikum ladustamine ja kõrvaldamine

(44) Liikmesriike ja ettevõtjaid julgustatakse toetama komisjoni ja EUIPOt järgmises:

a) selle väljaselgitamine, kuidas vähendada ELi piiril kinnipeetud või siseturul konfiskeeritud ja hävitamisele määratud intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade ladustamise ja hävitamisega seotud aega ja kulusid;

b) hea tava kogumine ja jagamine seoses hävitamiseks määratud intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade keskkonnaohutute ladustamis- ja kõrvaldamismeetodite ning -tavadega, et koguda teadmisi, ühtlustada riiklikke tavasid ning suurendada intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade ladustamise ja kõrvaldamise eest vastutavate asjaomaste osalejate teadlikkust, sealhulgas keskkonnaohutu ladustamise heast tavast.

(45) Liikmesriike ja ettevõtjaid julgustatakse tagama, et hävitamisele määratud intellektuaalomandi õigust rikkuvad kaubad valmistatakse ette korduskasutamiseks, ringlussevõtmiseks või muudeks taaskasutamistoiminguteks ning põletatakse või ladestatakse prügilatesse üksnes viimase abinõuna, kui sellised lahendused annavad tulemuse, mis on keskkonna ja inimese tervise seisukohast lähtudes parim. Sellistel juhtudel tuleks erilist tähelepanu pöörata kaupadele, mis sisaldavad ohtlikke aineid või segusid.

(46) Liikmesriike julgustatakse esitama komisjonile ja EUIPO-le teavet kulude ja olemasolevate ettevõtjate kohta, kes pakuvad ladustamis- ja/või keskkonnaohutuid kõrvaldamisteenuseid, sealhulgas ringlussevõtu korral.

Suurendada kriminaalkaristuste ja -uurimiste tulemuslikkust

(47) Liikmesriike julgustatakse vaatama üle ja vajaduse korral suurendama maksimaalset vabadusekaotuslikku karistust kuritegelike organisatsioonide poolt kommertseesmärgil toime pandud kõige raskemate tahtlike võltsimise ja piraatluse vormide eest.

(48) Liikmesriike kutsutakse üles tagama, et karistuse asjakohase taseme kindlaksmääramiseks võib võtta arvesse konkreetsel juhul saadud või eeldatava ebaseadusliku kasu summat ja tekitatud kahju suurust. Liikmesriike julgustatakse tagama, et konkreetse juhtumi puhul oleks asjakohaste rahaliste karistuste määramisel võimalik arvesse võtta kontserni kogukäivet, kui tegu on juriidilise isikuga.

(49) Liikmesriike julgustatakse vaatama üle, kas on vaja näha ette või lubada varjatud uurimismeetodite kasutamist kuritegelike organisatsioonide poolt kommertseesmärgil toime pandud kõige raskemate kaubamärgi tahtliku võltsimise ja piraatluse juhtumite uurimisel, tingimusel et järgitakse liidu või riigisiseses õiguses sätestatud vajalikke kaitsemeetmeid.

(50) Liikmesriike julgustatakse kooskõlas kohaldatavate normidega uurima intellektuaalomandi õigustega seotud kuritegude finantstagajärgi ning kohaldama võimaluse ja vajaduse korral raha jälgimise strateegiat.

(51) Liikmesriike julgustatakse tagama, et nende pädevates asutustes ja prokuratuurides on üksused, mis on täielikult või osaliselt spetsialiseerunud intellektuaalomandi õigustega seotud kuritegude uurimisele ja nende eest süüdistuse esitamisele.

([56]) 25. jaanuari 2017. aasta otsus kohtuasjas C-367/15: Stowarzyszenie „Oławska Telewizja Kablowa“, punkt 28.

(52) Liikmesriike julgustatakse tagama, et nende pädevad asutused võtavad süstemaatiliselt arvesse oma juurdluste piiriüleseid aspekte ning kooskõlastavad oma tegevust vastavate partneritega asjakohaste ELi organite ja asutuste, näiteks Eurojusti, OLAFi ja Europoli kaudu.

(53) Kõik meetmed, mida liikmesriike julgustatakse käesolevas peatükis ette nägema, peaksid olema kooskõlas kohaldatavate liidu, riigisisese ja rahvusvahelise õiguse normidega, sealhulgas kõigi mõjutatud isikute põhiõiguste kaitse osas.

4. PEATÜKK

INTELLEKTUAALOMANDITAVADE KOHANDAMINE TEHISINTELLEKTILE JA VIRTUAALMAAILMALE

Kasutada ära kõik võimalused, mida pakuvad uued tehnoloogiad intellektuaalomandi õiguste rikkumistega võitlemiseks

(54) Õiguste omajaid ja vahendusteenuste osutajaid julgustatakse võtma arenenud jälgimissüsteemide jaoks kasutusele kogu ELi hõlmavaid lahendusi (nt digitaalne tootepass ja tokeniseerimislahendused – plokiahelapõhised või muud), mis aitavad ettevõtjaid ja tolliasutusi ning millega saab saadetisi jälgida kogu väärtusahela lõikes, kuid mis hõlbustavad ka andmete jagamist kooskõlas liidu õigusega.

(55) Ettevõtjaid, eelkõige vahendusteenuste osutajaid ja õiguste omajaid, julgustatakse kasutama arenenud meetodeid ja tehnoloogiaid, nagu andmeanalüüsi meetodid, sisutuvastuse automaatsüsteemid ja masinõppe (sealhulgas süvaõppe) algoritmid, et avastada võltsitud, sealhulgas disainilahendusi rikkuvaid kaupu internetis.

(56) Liikmesriike julgustatakse kasutama võltsimisega võitlemiseks, õiguskaitsemeetmete tõhustamiseks ja intellektuaalomandi õiguste taotlejate jaoks teenuste parandamiseks tehisintellektisüsteeme. Selles valdkonnas julgustatakse liikmesriike

a) rakendama tehisintellektisüsteeme, et tulemuslikult lihtsustada ja parandada intellektuaalomandiõiguse taotlemise protsessi, pakkudes taotlejatele sujuvamat ja kasutajasõbralikumat kogemust;

b) julgustama pädevaid asutusi kasutama tehisintellektisüsteeme, et ühtlustada ja tõhustada võltsitud ja piraatkaupade ning veebisisu kindlakstegemise ja nende vastu võitlemise protsessi.

(57) Tehnoloogia kasutamine peaks olema kooskõlas kohaldatava liidu või riigisisese õigusega, sealhulgas kõigis järgnevates küsimustes: isikuandmete töötlemine, õigus eraelu puutumatusele ja ettevõtlusvabadus ning õigus tõhusale õiguskaitsevahendile.

Suurendada teadlikkust uutest tehnoloogiatest ja anda VKEdele võimalus neid tehnoloogiaid kasutada

(58) Liikmesriike julgustatakse suurendama üldsuse teadlikkust võltsimis- ja piraatlusevastases võitluses kasutatavatest tehnoloogiatest ja lahendustest, nagu need, mida on nimetatud EUIPO võltsimisvastase võitluse ja piraatlusevastase tehnoloogia juhendis. Sellega seoses julgustatakse EBSI juhtkonda aktsepteerima võltsimisvastast võitlust ja piraatlust uue EBSI kasutajajuhtumina, mis võiks julgustada teisi uuenduste esimesi kasutuselevõtjaid töötama välja uudseid võltsimisvastaseid lahendusi, mis põhinevad hajusraamatu tehnoloogial.

(59) Liikmesriike ja tööstusharu sidusrühmi julgustatakse tegema komisjoniga tihedat koostööd VKEdele kohandatud tervikliku kontrollnimekirja väljatöötamisel. Selle kontrollnimekirja eesmärk on aidata VKEdel tulla toime tehisintellekti tehnoloogiatest tulenevate puuduste ja eelistega. Eelkõige keskendutakse kontrollnimekirjas sellele, kuidas VKEd saavad tulemuslikult kaitsta oma intellektuaalomandi õigusi ja ärisaladusi, kui nad kasutavad tehisintellektisüsteeme, ning selles antakse VKEdele praktilisi näpunäiteid lepinguklauslites orienteerumiseks, et tagada selge arusaam tehisintellektist ja selle mõjust intellektuaalomandile.

Kaitsta ja austada intellektuaalomandi õigusi virtuaalmaailmas ja muudes veebikeskkondades

(60) Liikmesriike julgustatakse parandama ettevõtjate teadlikkust praegu intellektuaalomandi suhtes kohaldatavatest reeglitest (nt õiguste omajalt loa saamine enne intellektuaalomandi õigustega kaitstud materjali viimist virtuaalmaailma) ja sellest, mida tähendab intellektuaalomandi jaoks NFTde kasutamine virtuaalmaailmas.

(61) Õiguste omajaid, intellektuaalomandiameteid ja muid sidusrühmi julgustatakse pidama komisjoniga dialoogi selle üle, kuidas kaitsta intellektuaalomandi õiguseid, eelkõige kaubamärke ja disainilahendusi, sealhulgas NFTsid, sellistes uutes keskkondades. Et selgitada välja uute tehnoloogiate täielik potentsiaal ja edendada nende kasutuselevõttu, julgustab komisjon arendama kooskõlas 2020. aasta intellektuaalomandi tegevuskavaga mõttevahetuse elavdamiseks tööstusharusisest dialoogi, mis peaks saatma valdkonnas käimasolevaid rohkeid algatusi.

5. PEATÜKK

VÄIKESTELE JA KESKMISE SUURUSEGA ETTEVÕTJATELE VAHENDITE ANDMINE, ET NAD SAAKSID OMA IMMATERIAALSET VARA PAREMINI KAITSTA

VKEde fond: uued VKEde tugiteenused intellektuaalomandi õiguskaitse valdkonnas (IP scan enforcement vautšer)

(62) VKEde fondi toel pakuvad *IP Scan Enforcement* eksperdid VKEdele esmast nõustamist:

a) liikmesriike julgustatakse osalema oma intellektuaalomandiametite kaudu *IP Scan Enforcement* teenuses ning suurendama teadlikkust VKEde fondist ja selle raames pakutavast vautšerist;

b) ettevõtjaid, kes on VKEd, kutsutakse üles kasutama *IP Scan Enforcement* teenust, et parandada oma intellektuaalomandi õiguskaitse tagamise strateegiat;

c) VKEde ühendusi kutsutakse üles suurendama oma liikmete seas teadlikkust VKEde fondist ja selle raames pakutavast vautšerist.

Kübervarguste ennetamise töövahend

(63) Liikmesriike ja EUIPOt kutsutakse suurendama novaatorlike VKEde teadlikkust sellest, kui oluline on äritegevuses kasutatava avalikustamata teabe, ärisaladuste ja oskusteabe küberturvalisus. Sel eesmärgil julgustatakse liikmesriike ja EUIPOt tegema järgmist:

a) edendama komisjonis välja töötatavat teadlikkuse suurendamise töövahendit, mille abil hoida ära VKEde ärisaladuste ebaseaduslikku omandamist küberturbe intsidentide, häkkimise ja muude küberrünnete teel;

b) levitama töövahendite komplektis olevaid vahendeid (eelkõige valdkondlikud ettevõtlusjuhendid, korduma kippuvad küsimused, juhtumiuuringud ja ettevõtjate kasutatav hea tava küberturvalisuse valdkonnas) ning jõudma kaubanduskodade ja ettevõtjate ühendusteni, et julgustada VKEsid osalema tasuta küberturvalisuse veebikursustel ja veebiseminaridel;

c) edendama muid küberturvalisuse teabeportaalis kättesaadavaks tehtud teadlikkuse suurendamise vahendeid, et aidata VKEdel oma intellektuaalomandit ja ärisaladusi paremini kaitsta ning aidata neil küberrünnete eest paremini ära hoida.

(64) Ettevõtjaid julgustatakse tegema järgmist:

a) ajakohastama oma kaitset küberrünnete eest ning kasutama selleks muu hulgas avaliku sektori asutuste pakutavaid vahendeid, sealhulgas komisjoni töövahendeid, mille eesmärk on ärisaladuste omandamisele suunatud küberrünnete ennetada või neile reageerida;

b) koolitama töötajaid sellel alal, kuidas nende ärisaladuste vastu suunatud küberrünnete ennetada ja ohjata ning neile reageerida, kasutades tasuta koolituskursusi ning muid koolitus- ja teabematerjale, mille komisjon on sel eesmärgil kübervarguste ennetamise töövahendi raames välja töötanud.

6. PEATÜKK

INTELLEKTUAALOMANDIALASE TEADLIKKUSE, KOOLITUSE JA HARIDUSE EDENDAMINE KÕIGI ASJAOMASTE SIDUSRÜHMADE SEAS

Edendada intellektuaalomandit käsitlevaid teadmisi ja koolitusi riiklikes õppekavades

(65) Liikmesriike julgustatakse käsitlema oma riiklikes õppekavades ja kutseõppes, eelkõige ärijuhtimist puudutavates kõrghariduse õppekavades, intellektuaalomandi õiguste põhimõisteid, intellektuaalomandi õigustega kaitstud materjalide eetilist kasutamist ja intellektuaalomandi õiguste rikkumisi. Samuti julgustatakse neid edendama loovust, innovatsiooni, ettevõtlikkust ja vastutustundlikku digitaalset kaasatust.

(66) Liikmesriike julgustatakse edendama intellektuaalomandialast teadlikkust õpikutes ja intellektuaalomandi õigusi käsitlevate koolitusmaterjalide levitamist asjaomastes õpetajakoolitusasutustes. Selleks julgustatakse liikmesriike edendama oma haridusasutustes, sealhulgas ülikoolides ja teadusasutustes, EUIPO hallatava projekti „Ideas Powered @ School“ raames koostatud ja kogutud haridus- ja koolitusmaterjale, mis peaksid sisaldama ka tõendeid võltsitud toodete põhjustatud tervise- ja ohutusriskide kohta.

Edendada õiguskaitseametnikele suunatud koolitust intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisest

(67) Liikmesriike julgustatakse lisama intellektuaalomandi kaitset ja õiguskaitse tagamist käsitleva kohandatud sisu, mille on koostanud EUIPO ja CEPOL, muu hulgas

a) pädevate asutuste, sealhulgas politsei, tolli ja prokuratuuride jaoks välja töötatud kohustuslikku riiklikku koolituskavva;

b) turujärelevalve ning piiri- ja rannikuvalveasutuste jaoks kavandatud riiklikku koolituskavva.

(68) Pädevaid asutusi, sealhulgas turujärelevalveasutusi ning piiri- ja rannikuvalveasutusi julgustatakse i) edendama oma töötajate osalemist EUIPO ja CEPOLi korraldatavatel korrapärastel intellektuaalomandi õiguskaitse alastel koolitustel ning ii) jagama oma töötajatega nende ELi asutuste koostatud koolitusmaterjale.

E-apteegid

(69) Liikmesriike julgustatakse koostöös tarbijaorganisatsioonidega aitama tarbijatel vältida ebaseaduslikke e-apteeke ja suurendada sel eesmärgil teadlikkust ühisest logost, mis on kuvatud veebisaitidel, mille kaudu müüakse inimestele ravimeid kaugmüügi teel.

Võltsimis- ja piraatlusjuhtumite jälgimise nimekiri

(70) Võltsimisvastase tegevuse raames julgustatakse liikmesriike arvestama vajaduse korral võltsimis- ja piraatlusjuhtumite jälgimise nimekirjas esitatud teavet, võttes arvesse asjaolu, et jälgimisnimekirjas puudub info tuvastatud õigusrikkumiste kohta.

Kaitsta intellektuaalomandi õigusi ja tagada nende õiguskaitse väljaspool ELi asuvatel turgudel

(71) Enne uue äritegevusega alustamist väljaspool ELi asuvas riigis julgustatakse ELi ettevõtjaid tutvuma selle riigi ettevõtlus- ja õiguskeskkonnaga ning intellektuaalomandi õiguste kasutajatoe kaudu kättesaadavaks tehtud teabega, mis on avaldatud komisjoni aruandes intellektuaalomandi õiguste kaitse ja õiguskaitse tagamise kohta kolmandates riikides. Selles iga kahe aasta tagant avaldatavas aruandes tuuakse esile kolmandad riigid, kus intellektuaalomandi õiguste kaitse ja õiguskaitse tagamise (nii internetis kui ka väljaspool seda) olukord teeb ELile kõige suuremat muret. See aitab ettevõtjatel teha teadlikke äriotsuseid. Neid julgustatakse ka kasutama olemasolevaid tehnilisi vahendeid (nt EUIPO TMview ja DesignView) või teatama intellektuaalomandiga seotud probleemidest, mis võivad mõjutada nende tulevast äritegevust väljaspool ELi (nt portaali Access2Markets kaudu) ([57]).

([57]) Avaleht | Access2Markets (europa.eu)

Vabakaubanduspiirkonnad

(72) ELis asuvate vabakaubanduspiirkondade ettevõtjaid julgustatakse järgima puhaste vabakaubanduspiirkondade tegevusjuhendit, mis on lisatud OECD soovitusele ebaseadusliku kaubanduse vastu võitlemise kohta: „Läbipaistvuse suurendamine vabakaubanduspiirkondades“.

7. PEATÜKK

JÄRELMEETMED JA JÄLGIMINE

(73) Taotluse korral peaksid liikmesriigid andma komisjonile aru liikmesriikidele suunatud soovituste täitmiseks võetud meetmetest.

(74) Komisjon kutsub EUIPOt üles suurendama teadlikkust käesoleva soovitusega seotud teabevahetus- ja teavitustegevusest ning seda ellu viima. Samuti kutsub ta EUIPOt üles toetama komisjoni käesoleva soovituse rakendamise ja mõju jälgimises.

(75) EUIPO intellektuaalomandiga seotud õigusrikkumiste Euroopa vaatluskeskust julgustatakse

— levitama soovitusi oma sidusrühmade võrgustikus, sealhulgas kohtunike võrgustikus;

— koguma teavet ja asjakohast kohtupraktikat direktiivi 2004/48/EÜ kohaldamise kohta;

— tagama, et kõik võrgustiku asjaomased sidusrühmad teevad oma intellektuaalomandi õiguskaitse tagamiseks määratud kontaktisiku IPEPi kaudu kättesaadavaks;

— jätkama IPEPi, sealhulgas uute funktsioonide arendamist ja olemasolevate funktsioonide laiendamist uutele sidusrühmadele ning jätkama IPEPi kasutamise jälgimist;

— jälgima ja jagama pädevate asutuste ja vahendusteenuste osutajate head tava ning jälgima võimaluse piires käesoleva soovitusega hõlmatud heade tavade rakendamist;

— toetama komisjoni dialoogis sidusrühmadega, eelkõige vastastikuse mõistmise memorandumite ajakohastamise raames;

— toetama komisjoni dialoogis, mida peetakse sidusrühmadega uute tehnoloogiate üle ja mille eesmärk on kohandada intellektuaalomandi tavasid ja strateegiaid virtuaalmaailma ja tehisintellektiga, eelkõige selleks, et edendada teadusuuringuid, head tava ja dialoogi kõigi huvitatud isikute, sealhulgas VKEde vahel, et tulla toime tehisintellekti valdkonnaga seotud väljakutsetega;

— toetama komisjoni intellektuaalomandi õigusi rikkuvate kaupade ladustamise ja hävitamise hea tava kogumisel ja jagamisel, sealhulgas tava kohta, mis puudutab keskkonnaohutuid ladustamis- ja kõrvaldamismeetodeid;

— toetama teabejagamissüsteeme käsitlevaid analüüse ja arutelusid intellektuaalomandi õiguskaitse ja andmevahetuse tehnilise töörühma kaudu;

— tegema koostööd ELi õiguskaitse tagamisega seotud asutuste, turujärelevalveasutuste ja muude pädevate riiklike asutustega ning tugevdama nende võrgustikke;

— toetama komisjoni kolmandate riikide veebiplatvormidel ja sotsiaalmeediateenustes esinevate võltsimise ja piraatlusega seotud suundumustega;

— jälgima mõju, mis konkreetsetel intellektuaalomandi koolituskursustel on õiguskaitseasutustele, ning seda, kuidas liikmesriigid lisavad intellektuaalomandi kursuseid oma pädevate asutuste jaoks välja töötatud riiklikesse koolituskavadesse;

— julgustama vabakaubanduspiirkondade ettevõtjaid ELis järgima OECD soovitust läbipaistvuse suurendamise kohta vabakaubanduspiirkondades.

(76) EUIPO-l palutakse jälgida, kui edukas on *IP Scan Enforcement*, lähtudes teenust osutavate riiklike intellektuaalomandiametite arvust ja teenust kasutavate VKEde arvust.

(77) EUIPOt kutsutakse üles laiendama EURidi ja teiste registritega koostööd domeeninimede, eelkõige teabe- ja hoiatussüsteemi, geograafiliste tähiste ja muude tippdomeenide valdkonnas.

(78) EUIPOt kutsutakse üles suurendama teadlikkust küberturvalisusest ning aitama kaasa kübervarguste ennetamise töövahendi, sealhulgas teadlikkuse suurendamist käsitlevate materjalide ja koolitusmaterjalide levitamisele ja edendamisele.

(79) EUIPO vahenduskeskust julgustatakse i) looma ja haldama asjakohaseid võrgustikke, et edendada ja laiendada vaidluste kohtuvälise lahendamise kasutamist intellektuaalomandiga seotud vaidlustes, sealhulgas seoses rikkumistega, et tõhustada võltsimisvastast võitlust, ning ii) jälgima vaidluste kohtuvälise lahendamisega seotud meetmete rakendamist.

(80) Komisjon hindab käesoleva soovituse mõju hiljemalt kolm aastat pärast soovituse vastuvõtmist, võttes seejuures nõuetekohaselt arvesse EUIPO järeldusi. Tulemustest lähtuvalt hindab komisjon, kas ELi tasandil on vaja võtta täiendavaid meetmeid, võttes arvesse järgmist: i) tehnoloogia areng; ii) direktiivi 2004/48/EÜ kohaldamist käsitleva järeluuringu tulemused ning iii) mõju, mis määruse (EL) 2022/2065 ja soovituse (EL) 2023/1018 rakendamisel võib olla intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisele ning võltsimise ja piraatluse vastasele võitlusele.

Brüssel, 19. märts 2024

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Thierry BRETON